

kæmpe elev-  
engagement

undervisnings-  
glæde

trivsel og  
lavt fravær

minimal  
mobning

rummelighed og  
sammenhold

tolerance  
og omsorg

# UNICEF Rettighedsskole

– ideer til undervisning i børns rettigheder

unicef 

rettigheds-  
skole



UNICEF Rettighedsskole – ideer til undervisning i børns rettigheder udgivet af:

UNICEF Danmark

FN Byen, Marmorvej 51

DK- 2100 København Ø

[www.unicef.dk](http://www.unicef.dk)

Tekster: Neeni Lomborg Rasool, Christian Bindslev og Anne Mette Friis

Redaktion: Anne Mette Friis

Foto: Finn Brasen

Grafisk design: [www.keepyourdarlings.com](http://www.keepyourdarlings.com)

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S

Printed in Denmark

1. udgave, 1. oplag (100 eksemplarer) © UNICEF Danmark

EAN 9788790621001

Tak til:

Kirsten Nielsen, pædagog og billedkunstlærer ved Langelinieskolen

Rikke Falkenberg Kofoed fra Leg med IT – Kreativ Læring

Amnesty International

Det Danske Spejderkorps



# UNICEF Rettighedsskole

## – ideer til undervisning i børns rettigheder

Med dette idehæfte vil UNICEF Danmark gerne bidrage til, at undervisning i børns rettigheder kan blive spændende, relevant og udfordrende på alle klassetrin. UNICEF Danmark håber, at materialet vil være med til at gøre danske børn bevidste om deres egne og andre børns rettigheder.

Neeni Lomborg Rasool, Christian Bindslev og  
Anne Mette Friis, UNICEF Danmark, 2016

unicef 



## INDHOLD

Forord	4
Introduktion til alle øvelserne	6
<b>TIL DE VOKSNE</b>	9
#1 Vores børnesyn	10
#2 Børnerettigheder hos os – første del	12
#3 Børnerettigheder hos os – anden del	14
#4 Deltagelsesstigen	16
<b>ALLE BØRN OG UNGE</b>	19
#1 Klassecharter	20
#2 Hvad er en rettighed?	24
#3 Hvad betyder mit navn?	26
#4 Børns indflydelse på leg	28
#5 Rettighedsskuespil	30
#6 Mim en rettighed!	31
<b>INDSKOLING 0. – 3. KLASSE</b>	33
Der var engang	34
Jeg har rettigheder	38
Hvis ansvar er det?	42
Jeg kan	46
Byg dit eget legetøj	48
Rejsen til en ny planet	50
Giv en klassekammerat rettigheder	52

<b>MELLEMTRINNET 4. – 6. KLASSE</b>	55
Rejsen til en fremmed planet	56
Leg om lige muligheder	58
Lav en One-Minute video	60
UNICEFs ambassadører	62
Visuel præsentation	64
<b>UDSKOLING 7. – 9. KLASSE</b>	67
Lav en One-Minute video	68
Den globale medborger	70
Holdningsskala om børns rettigheder	72
Rejsen til en fremmed planet	74
Stille debat	76
<b>FAGOPDELT UNDERVISNING</b>	79
Dansk – fortolkning	80
Dansk – fremstilling	82
Dansk – Interview	84
Engelsk – oversættelse	86
Billedkunst – Frihed, Fred, Identitet	88
Understøttende Undervisning/Idræt-	
Trekant-Stafet	92
Samfundsfag – Film – Mit liv	94
Linksamling	96
<b>BILAG</b>	97

## FORORD

### UNDERVISNING I RETTIGHEDER OG MED RETTIGHEDER

UNICEF kæmper både for børns rettigheder og for, at børn kender deres rettigheder. Dette idehæfte henvender sig til lærere og pædagoger og indeholder en lang række forslag til anderledes, sjove og lærerige måder, hvorpå man kan arbejde med børns rettigheder. Materialet dækker alle skolens klassetrin.

Med idehæftet er det UNICEF Danmarks sigte at give eleverne et grundigt kendskab til Børnekonventionens artikler og at få eleverne til at reflektere over, hvordan artiklerne relaterer til deres eget liv. Aktiviteterne sætter fokus på elevernes læring gennem oplevelse og erfaring med det mål at øge elevernes bevidsthed om børns rettigheder og den forpligtelse samt ansvar, disse rettigheder indebærer. En vigtig del af aktiviteterne er desuden at styrke elevernes evne til at argumentere for synspunkter og at lytte til hinanden.

Undervisningen foregår på et rettighedsbaseret grundlag. Dette betyder, at eleverne opfordres til at være bevidste om deres egne og deres kammeraters rettigheder i klassen generelt, og når de arbejder sammen. Heri ligger et dannelsesaspekt, som kan være med til at give eleverne en empatisk forståelse for deres egen og deres klassekammeraters individuelle frihed og ret. Det giver også den enkelte elev en forståelse og respekt for pligten til gensidigt at opretholde disse rettigheder.

Undervisningsaktiviteterne i materialet er målrettet elever fra 0. - 9. klassetrin. Materialet starter med at klæde lærere og pædagoger på til at undervise i Børnekonventionen i afsnittet: "Til de voksne". Dette kapitel består af øvelser, som kan laves i teams, med afdelingen eller med alle skolens lærere og pædagoger. Herefter følger et afsnit med undervisningsaktiviteter for alle klassetrin i afsnittet: "Alle børn og unge", hvorefter materialet deles op i aktiviteter for henholdsvis: "Indskoling", "Mellemtrin" og "Udskoling". I kapitlet "Fagopdelt undervisning" gives der konkrete eksempler på, hvordan Børnekonventionen kan inddrages i forskellige fag.



Aktiviteterne har forskellig varighed og kan bruges i sammenhæng eller spredes over flere undervisningsdage. Opgaverne er formuleret bredt for, at den enkelte underviser kan tilpasse dem til den givne elevgruppe.

Dette idehæfte kan med fordel bruges af UNICEF Rettighedsskoler.

UNICEF Danmark siger tak til alle de fagfolk og organisationer fra hvem vi, i udviklingen af dette idehæfte, har fået inspiration og viden. Disse organisationer m.fl. er nævnt i linksamlingen sidst i materialet, hvorfra man kan søge yderligere viden om børns rettigheder.

Fra UNICEF Danmark håber vi, at materialet vil give inspiration til på en let og overskuelig måde at arbejde med børns rettigheder i grundskolen.

**UNICEF Danmark 2016**

# INTRODUKTION TIL ALLE ØVELSERNE

Brug nedenstående spørgsmål som indledning til alle øvelserne. Spørg børnene om de kender til Børnekonventionen og fortæl om nogle af de ting, der er nødvendige for, at børn kan klare sig godt og blive glade. Se eventuelt Børnekonventionen (Bilag 1). Lad børnene deltage og komme med deres bud (mad og drikke, søvn, kærlighed og omsorg, tøj, uddannelse osv.) Brug derefter følgende spørgsmål:

### **HVAD ER EN RETTIGHED?**

En rettighed er noget, som et barn har behov for og ret til.

### **HVAD VIL DET SIGE AT HAVE RET TIL NOGET?**

At have en rettighed betyder, at man har lov til noget. Når man har ret til noget, kan man rent faktisk også kræve det. En rettighed er en slags regel. Når det handler om børnerettigheder, betyder det for eksempel, at voksne skal passe særligt på børn.

### **HVEM SKAL SØRGE FOR, AT ET BARN FÅR SINE RETTIGHEDER OPFYLDT?**

Det skal barnets forældre/værge, og hvis det er svært for forældrene, skal staten træde til og hjælpe.

### **HAR ALLE BØRN I VERDEN DE SAMME RETTIGHEDER?**

Ja! Rettighederne i Børnekonventionen gælder for alle børn, men børn lever under meget forskellige vilkår og dermed med meget forskellig adgang til rettigheder.

### **FØLGER DER MON ANSVAR MED RETTIGHEDER?**

Alle medlemmer af et samfund har et ansvar – voksne og børn. Når man bruger sine rettigheder, er det derfor vigtigt at tænke på, om man respekterer andres rettigheder. Hvis man eksempelvis larmer rigtig meget i klassen og forstyrrer undervisningen, så går det ud over klassekammeraternes ret til at lære og modtage undervisning.





## **BETYDER "I BARNETS INTERESSE" OG "MED BARNET I CENTRUM", AT BARNET SKAL BESTEMME?**

Nej, det betyder, at vi voksne tager udgangspunkt i det enkelte barn og det, barnet er og kan, når vi er sammen med barnet. Vi bruger vores faglige og personlige kompetencer til at vurdere, hvad der er i barnets bedste interesse. For eksempel ved vi, at det IKKE er i barnets interesse at komme sent i seng, selvom barnet gerne vil. Med barnet i centrum og i barnets bedste interesse bestemmer forældrene derfor sengetider.

## **KAN DET VÆRE SVÆRT AT KENDE FORSKEL PÅ RETTIGHEDER OG ØNSKER?**

Ja, for nogle børn og voksne kan det være vanskeligt. Hvor meget og på hvilke områder må børn for eksempel selv bestemme? Derfor kan det være godt at gennemgå Børnekonventionen sammen i skolen og i hjemmet.



# TIL DE VOKSNE



# TEAM ELLER AFDELING ØVELSE

---



**TEMA:** VÆRDIER, NORMER OG IDEALER  
I VORES BØRNESYN



**MÅL:** AT BLIVE BEVIDST OM DET BØRNESYN,  
TEAMET OG ARBEJDSPLADSEN HAR



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER,  
PAPIR OG ET ARK KARTON

---



I denne øvelse får du og dine nærmeste kolleger mulighed for at diskutere, hvilket børnesyn, der skal ligge til grund for jeres arbejde.

## **FREMGANGSMÅDE:**

1. Læs de følgende påstande op en ad gangen. Efter hver sætning rejser man sig op, hvis man er enig eller overvejende enig:
  - a. Børn har brug for, at der bliver sat grænser.
  - b. Børn skal tie stille, når voksne taler.
  - c. Børn skal vise taknemmelighed.
  - d. Børn er vores fremtid.
  - e. Børn er nuttede.
  - f. Børn er larmende.
  - g. Det er vigtigt at opdrage børn.
  - h. Børn kan påtage sig et større ansvar, end vi oftest lader dem få.
  - i. Børn ved selv, hvad der er bedst for dem.
  - j. Børn skal vise respekt for voksne.
  
2. Del jer nu op i grupper på 2-3 personer og diskutér følgende:
  - a. Hvad siger den forrige øvelse om vores syn på børn?
  - b. Hvordan påvirkes børn af vores holdninger?
  - c. Hvordan oplevede du som barn de voksnes opfattelse af dig?
  - d. Husker du en særlig episode, hvor du som barn blev mødt med respekt – og hvad betød det for dig?
  - e. Hvad sker der, hvis vi lader børn og voksne bytte plads i vores aktiviteter?
  - f. Hvilket børnesyn er gældende i dagens Danmark?
  - g. Er et barn et ubeskrevet blad eller et kompetent og bevidst individ, når det fødes?
  - h. Hvor er børn aktører på vores arbejdsplads?
  
3. Afrund øvelsen i plenum, hvor grupperne deler de pointer, der kom frem i diskussionen.
  
4. Vælg de tre udsagn, I synes bedst om og lav en plakat med disse udsagn til teamrummet.

# TEAM ELLER AFDELING ØVELSE

---



**TEMA:** INDHOLDET I BØRNE-  
KONVENTIONENS ARTIKLER



**MÅL:** AT UDVÆLGE DE RETTIGHEDER,  
SOM I VIL FOKUSERE PÅ I JERES  
ARBEJDE MED BØRNENE



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR,  
KARTON OG BØRNEKONVENTIONEN  
(BILAG 1)

---

Formålet med denne øvelse er at få et dybere kendskab til og forståelse af Børnekonventionens artikler. I skal udvælge rettigheder, som I særligt vil fokusere på fremover. Øvelsen skal belyse, hvordan de forskellige artikler hænger sammen, og hvordan konventionen er svær at dele op, men skal ses i sin helhed.

### FREM GANGSMÅDE:

1. Inddel jer i grupper på 2-4 personer, der hver får et antal artikler at arbejde med.
2. I grupper: Læs jeres artikler.
3. I grupper: Prioriter artiklerne efter den relevans de har på arbejdspladsen. Hver gruppe fremstiller en pyramide, hvor artiklerne placeres med den vigtigste øverst – 15 minutter.
4. Plenum: Hver gruppe viser deres pyramide og forklarer, hvilke overvejelser, der ligger bag deres valg.
5. Plenum: Grupperne skal nu indbyrdes finde en fælles prioritering af de 10 vigtigste artikler.
6. Refleksion: Hvad betyder denne prioritering for jeres arbejde?
7. Som afslutning laves en plakat med de 10 rettigheder, som hænges op i personalerummet.



# TEAM ELLER AFDELING ØVELSE

---



**TEMA:** INDHOLDET I BØRNEKONVENTIONENS ARTIKLER



**MÅL:** AT FORBINDE JERES PRIORITERING AF ARTIKLER FRA ØVELSE #2 (S. 12) MED LÆRER- OG PÆDAGOGROLLEN



**TIDSFORBRUG:** 45-60 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR, KARTON OG EN KOPI AF PLAKATEN, I LAVEDE I ØVELSE #2 (S. 12)

---

### FREM GANGSMÅDE:

1. Inddel jer i grupper på 5-7 personer, som hver får en kopi af plakaten udleveret.
2. Gennemgå de 10 artikler igen. Hvilke forandringer og tiltag kalder det på i forhold til jeres daglige praksis?
3. Skriv forandringerne og tiltagene ned på et stykke karton og hæng det op et sted, hvor alle lærere og pædagoger kan se det. Dette vil fungere som en vejledning og huskeseddel i forhold til de rettigheder, som I vil fokusere på i jeres arbejde med eleverne.





# AFDELING ELLER ALLE LÆRERE OG PÆDAGOGER ØVELSE



**TEMA:** INDHOLDET I BØRNE-  
KONVENTIONENS ARTIKLER



**MÅL:** AT BLIVE BEVIDST OM FORSKELLIGE  
GRADER AF BØRNEINDDRAGELSE



**TIDSFORBRUG:** 45-60 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR,  
KOPI AF DELTAGELSESSTIGEN  
(BILAG NR. 2)



**Artikel 12** i Børnekonventionen giver børn ret til at udtale sig vedrørende spørgsmål, der omhandler dem. Vi voksne skal lytte, respektere og betænke barnets holdninger og ønsker, men det handler ikke om, at børn skal være selvbestemmende i alt, hvad der vedrører dem. Børn har brug for voksnes støtte og vejledning, men skal kunne komme til orde og bidrage med deres holdninger, som skal tages alvorligt.

Sociolog Roger Hart har skabt *deltagelsesstigen* som et redskab til at se på, hvordan vi rent faktisk involverer børn og unge. Formålet er IKKE, at alle vores aktiviteter med børn og unge skal befinde sig på det øverste trin hver gang. Modellen skal ses som en hjælp til de overvejelser, der bør ligge bag elevinddragelse. Vi får med modellen en mulighed for at overveje, hvordan vi bedst involverer eleverne, så det virker hensigtsmæssigt, og vi spiller med i den dannelsesopgave, vi har, der handler om, at børn gennem deres skolegang skal lære, hvordan man er en aktiv medborger.

Stigens trin 1-3 beskriver forskellige grader af deltagelse, hvor eleverne reelt ikke har indflydelse. Fra trin 4 har eleverne mulighed for selv at vælge, om de ønsker indflydelse.

### **FREM GANGSMÅDE:**

1. Inddel i grupper på 6-8 personer, der gennemlæser og diskuterer deltagelsesstigen – 10 min.
2. Diskuter eksempler på aktiviteter, I har haft på skolen og forsøg at placere dem på stigen – i forhold den børneinddragelse, der fandt sted.
3. Diskuter følgende:
  - a. Hvordan arbejder jeg/vi i dag med at lytte til og inddrage børn?
  - b. Hvordan arbejder vi med at delagtiggøre børnene i beslutninger om skolen?
  - c. Hvordan kan vi øge børnenes viden om retten til indflydelse og deltagelse?
4. Skriv et eksempel på en aktivitet eller et område, hvor børnene allerede har god indflydelse OG et eksempel på et område, hvor I vil arbejde på at give børnene mere indflydelse.



# ALLE BØRN OG UNGE



# ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE INTERAGERER MED HINANDEN OG I KLASSEN UD FRA EN BEVIDSTHED OM BØRNS RETTIGHEDER



**TIDSFORBRUG:** 1 - 2 DAGE (KAN DELES MED BILLEDKUNSTTIMERNE)



**MATERIALER:** PAP, TUSSE, PAPIRPYNT, BADGES, KLISTERMÆRKER, BILLEDER, AVIS-UDKLIP OSV. RETTIGHEDSKORT (BILAG 4)

---

Alle klasser laver årligt eller halvårligt et klassecharter, som erstatter klassens regler og udgør klassens egne mål for trivsel.

Charteret er obligatorisk for Rettighedsskoler, da det er her man i dagligdagen tydeligst og enklest kan koble rettighederne til elevernes skoleliv. I forbindelse med samtaler omkring konflikter i frikvarteret, samtaler i klassen om trivsel eller emner, eleverne selv gerne vil tage op, er chartret meget brugbart som redskab.

Charteret er formuleret af børn og lavet af børn. Der er mange muligheder for, at man kan lave et flot og kreativt produkt til klasseværelset.



## FREM GANGSMÅDE:

1. Klassens elever udvælger artikler fra Børnekonventionen, som de synes er relevante for deres liv i klassen. Feks. Børnekonventionens artikel 2: "Ligestilling og beskyttelse mod diskrimination"
2. De valgte artikler omskrives af eleverne til formuleringer, der passer til deres hverdagsprog. Feks. kunne man skrive: "At vi alle sammen er OK, som vi er, og at man ikke må drilles med ens udseende, eller om man er dreng eller pige."
3. Eleverne skriver udsagn om, hvad det konkret indebærer i det daglige. Feks.: "Vi vil være gode til at være gode kammerater og sætte pris på, at vi er både ens og forskellige."
4. De tre elementer præsenteres visuelt på en kreativ måde, og charteret hænges op i klassen.
5. Det er en god ide at tage en snak flere gange i løbet af skoleåret om, hvordan klassen synes det går i forhold til at huske og at nå målsætningerne i charteret.
6. Der laves et nyt charter hvert år, så hvert klassetrin har sine egne målsætninger samt et nyt og flot charter.



## **FORSLAG TIL UDVÆLGELSESMETODE TIL VALG AF RETTIGHEDER:**

- Beslut jer for, hvor mange rettigheder I vil have med på charteret.
- I de yngre klasser er det en god ide at bruge de store rettighedskort (Bilag 4) til at illustrere rettighederne. Hold det enkelte kort op og forklar, hvad rettigheden går ud på. Her er det vigtigt at forklare, at med rettigheder følger også ansvaret for at opretholde rettighederne for andre.
- Alt efter klassetrin kan eleverne enten ved håndsoprækning vælge de rettigheder, de gerne vil have på charteret, de kan sidde i grupper med hver deres bunke af rettighedskort eller en liste over rettighederne og udvælge det aftalte antal rettigheder.
- Udvælgelse ved håndsoprækning: Kommer I frem til flere end det valgte antal rettigheder, vælger klassen endnu en gang mellem de foreløbige udvalgte rettigheder.
- Udvælgelse ved gruppearbejde: De rettigheder som alle grupper har tilfælles skrives på tavlen. Hvis de passer med det aftalte antal skrives de på charteret, ellers vælger klassen i fællesskab enten nogle fra eller til.
- Processen med at nå til enighed om, hvilke rettigheder der skal vælges, indbefatter en vigtig diskussion om, hvad der er vigtigt for det enkelte menneskes trivsel – herunder klassens trivsel. Derfor er selve udvælgelsesprocessen en vigtig del af udviklingen af klassecharteret.

---

## **Kreativ aktivitet**

Eleverne kan tegne hver rettighed, som vælges til charteret, eller de kan klippe billeder ud fra diverse blade og aviser og lave kollager, som illustrerer de udvalgte rettigheder.

Eleverne kan også lave små sketches, som formidler de udvalgte rettigheder. Det giver eleverne en mere praktisk tilgang til og forståelse for de rettigheder, de har valgt.

Disse aktiviteter kan med fordel også bruges som en del af udvælgelsesprocessen i forhold til, hvilke rettigheder klassen ønsker skal stå på charteret.



# CHARTER 5.X



Jeg skal have Prild

Jeg skal også have det til at gøre i januar

Jeg skal kunne være mig selv

**ARTIKEL 2**

Jeg skal kunne være mig selv, alle skal være det

ARTIKEL 12

**ARTIKEL 13**

Dokumentation



# ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ALLE BØRN HAR SIKKER VIDEN OM FN'S BØRNEKONVENTION OG FORSTÅR, HVAD DET BETYDER AT HAVE EN RETTIGHED



**TIDSFORBRUG:** 90 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR/COMPUTER, BØRNEKONVENTIONEN (BILAG NR.1)

---

### FREM GANGSMÅDE:

1. Spørg børnene om, hvad de kender til Børnekonventionen og fortæl om nogle af de ting, der er nødvendige for, at børn kan være trygge og udvikle sig. Lad børnene komme deres egne bud også.

Eksempler på spørgsmål og svar, der kan bruges:

- a. Hvad er en rettighed?  
En rettighed er noget, som alle børn har behov for, hvis man skal føle sig tryk og have de bedste muligheder for at udvikle sig og for at lære.
  - b. Hvad vil det sige at have ret til noget?  
En rettighed er en slags regel. Når det handler om børnerettigheder, betyder det, at voksne skal passe særligt på børn.
  - c. Hvem skal sørge for, at et barn får sine rettigheder opfyldt?  
Det skal barnets forældre/værge, og hvis det er svært for forældrene, skal stat eller kommune træde til og hjælpe.
  - d. Følger der et ansvar med rettigheder?  
Alle medlemmer af et samfund har et medansvar – voksne som børn. Når man bruger sine rettigheder, er det derfor vigtigt at tænke på, om man også respekterer andres rettigheder. Det kan være, at man larmer meget i klassen og forstyrrer undervisningen eller taler grimt til læreren eller klassekammeraten – så går det ud over de andres ret til at lære, få undervisning eller blive respekteret/føle sig god nok.
  - e. Har alle børn i verden de samme rettigheder?  
Ja! Rettighederne i Børnekonventionen gælder for alle børn, men børn lever under meget forskellige vilkår og har dermed ikke den samme adgang til at få deres rettigheder opfyldt.
2. Lad børnene udvælge en rettighed hver, som de laver en kreativ fremstilling af. Inddrag f.eks. billedkunstlæreren i denne aktivitet. Lav en udstilling med produkterne uden for klassen, på biblioteket eller i et fælleslokale.

Ældre elever kan i små grupper søge efter information om:

- a. Hvad er FN, og hvad hedder det på engelsk?
- b. Hvor mange artikler er der i FNs Børnekonvention?
- c. Hvornår blev Børnekonventionen vedtaget af FN og af Danmark?
- d. Hvilke artikler er vigtigst for jer som unge? Hvorfor?

# ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** RETTEN TIL AT HAVE ET NAVN OG EN NATIONALITET (ART. 7), RETTEN TIL BESKYTTELSE MOD DISKRIMINATION (ART. 2)



**MÅL:** AT MAN FORSTÅR BETYDNINGEN AF ENS EGET NAVN, SINE KLASSEKAMMERATERS NAVNE, OG AT MAN ANERKENDER KLASSENS NAVNE SOM ET TILHØRSFORHOLD



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER – ALLE HAR I FORVEJEN, HJEMME MED FORÆLDRES HJÆLP, FUNDET OPLYSNINGER OM ENS EGET NAVN



**MATERIALER:** PAP OG TUSSE



### FREMGANGSMÅDE:

1. Samtale i klassen:
  - a. Hvordan kan det være, vi har navne?
  - b. Hvorfor er det rart, at ens venner og lærer ved, hvad man hedder?
  - c. Hvad er forskellen på kælenavne og øgenavne?
  - d. Hvordan ville det være, hvis man havde et nummer i stedet for et navn?
2. Individuelt: Hver elev laver et særligt navneskilt, hvor man også kan læse betydningen af ens navn.
3. Alle går rundt og spørger mindst 5 andre, hvad betydningen af deres navn er.
4. Plenum: Alle præsenterer på skift deres eget navneskilt.

## Kreativ aktivitet

Alle i klassen hjælper med til at lave en præsentation af klassens navne, som kan hænge på døren til klasseværelset eller et andet relevant sted.

# ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT UDTRYKKE MENINGER (ART. 12), BØRNS RETTIL HVILE, FRITID OG LEG SAMT DELTAGELSE I KULTURELLE OG KREATIVE AKTIVITETER (ART. 31)



**MÅL:** AT SKABE OPMÆRKSOMHED PÅ, HVAD DET VIL SIGE AT SØGE INDFLYDELSE, OG KUNNE SÆTTE ORD PÅ, HVORFOR DET ER VIGTIGT FOR BØRN AT LEGE OG SELV VÆRE MED TIL AT BESTEMME, HVAD DER SKAL LEGES



**TIDSFORBRUG:** 20-25 MINUTTER, EVT. SOM OPVARMNING TIL EN IDRÆTSTIME ELLER SOM AKTIV PAUSE I LØBET AF DAGEN



**MATERIALER:** RELEVANT Udstyr til legen





### **FREMGANGSMÅDE:**

1. Plenum: Den voksne fortæller, at det er tid til at lege en leg, og at det er den voksne, der bestemmer, hvad der skal leges.
2. Den voksne introducerer en forberedt leg, som er ret kedelig, og som mange børn ikke rigtigt gider at lege.
3. Efter 5 minutter afbrydes legen, og den voksne fortæller eleverne, at de nu får 5 minutter til at beslutte, hvilken leg de helst selv vil lege – de bliver bedt om at finde en leg, alle vil være med til, og som de selv skal instruere. Eleverne skal sikre sig, at alle forstår legen og at alle har lige forudsætninger for at deltage og evt. vinde.
4. Den nye leg kører i 10 minutter.
5. Plenum: Fælles samtale om, hvilken forskel det gjorde for eleverne, at de selv var med til at bestemme legen og opnå enighed om, hvad de skulle vælge.

# ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** BØRNS RETTIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE ARBEJDER MED AT FORSTÅ, HVORDAN RETTIGHEDER HAR RELEVANS I DERES EGEN HVERDAG



**TIDSFORBRUG:** 45-60 MINUTTER



**MATERIALER:** RETTIGHEDSKORT (BILAG 4), EVENTUELT REKVISITTER

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Inddel eleverne i grupper på 3-5.
2. Hver gruppe får 3 rettigheder – eller trækker dem – som de får til opgave at lave et kort skuespil om. Handlingen skal foregå i Danmark. 15-20 min.
3. Hver gruppe fremfører deres stykker foran resten af klassen.
4. Efter hvert stykke snakker I kort om, hvilke artikler, der var med i handlingen, og hvad det betød for personerne i skuespillet, at Børnekonventionen findes. Spørg også kort ind til, om stykket ville være endt anderledes, hvis børn ikke havde rettigheder, og om de eller andre børn godt kan stå i samme situation.



## ALLE BØRN OG UNGE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNE-KONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE ARBEJDER MED AT KUNNE FORKLARE BETYDNINGEN AF EN ARTIKEL PÅ MANGE MÅDER FOR EN MERE SIKKER FORSTÅELSE



**TIDSFORBRUG:** 20 MINUTTER



**MATERIALER:** RETTIGHEDSKORT (BILAG 4)

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i 2 hold.
2. En fra hold 1 trækker et kort og skal nu mime rettigheden. Resten af hold 1 skal gætte, hvilken rettighedskort, der er tale om.
3. Holdet har 3 minutter til at gætte.
4. Mimeren må gerne nikke eller ryste på hovedet undervejs.
5. Spillet afsluttes, når holdene har prøvet lige mange gange, og den afsatte tid er gået.
6. Afrund med en kort samtale om, hvilke rettigheder, der var sværest og lettest at mime – og hvorfor?



# INDSKOLING

## 0. – 3. KLASSE



## 0. – 2. KLASSE

---



**TEMA:** ALLE BØRN HAR LIGE RET (ART. 2), ALLE BØRN HAR RETTIL AT GIVE UDTRYK FOR DERES MENING OG AT BLIVE HØRT (ART. 12)



**MÅL:** AT ØVE SIG I AT FORTÆLLE OG LYTTE. SAMMEN AT REFLEKTERER OVER LIVSVILKÅRENE FOR BØRN I FORSKELLIGE DELE AF VERDEN OG AT FÅ TALT OM DE FORSKELLIGE RETTIGHEDER, SOM GÆLDER FOR ALLE BØRN I VERDEN



**TIDSFORBRUG:** 30-45 MINUTTER



**MATERIALER:** FOTOS AF BØRN I FORSKELLIGE MILJØER OG SAMMENHÆNGE (DU KAN PRINTE FRA INTERNETTET), "TALER-PIND" SOM DEN, DER HAR ORDET, KAN HOLDE I HÅNDEN (EN TRÆPIND ELLER ET PAPRØR FRA KØKKENRULLE)

## OM ØVELSEN:

- Alle børn er lige meget værd. De har ret til at tænke, som de vil og sige, hvad de mener. Samfundet og voksenverdenen har en forpligtelse til at lytte til børn. I denne øvelse lærer børnene at tænke frit, fortælle kreativt, lytte til hinanden og tale om børns rettigheder og vilkår rundt om i verden.
- Øvelsen findes i 2 versioner. Øvelsen kan med fordel gentages flere gange, så barnet kan udvikle sin kreativitet og sine fortælle-evner. Begynd med version 1 og fortsæt med version 2.

## DER VAR EN GANG

### FREM GANGSMÅDE:

Fortæl børnene om Børnekonventionen. Fortæl, hvad børn har brug for for at have det godt og være glade.

En rettighed er en ting, som et barn har brug for og har ret til.

Sid i en cirkel på gulvet. Fortæl børnene, at de skal høre en helt speciel historie. "Ved I hvorfor den er så speciel? Det er fordi, vi sammen skal finde på historien!"

Forklar, at alle børn i verden har ret til at sige, hvad de mener og tænker, og at voksne skal lytte til dem.

Vis og send "talerpinden" rundt så alle kan se den og prøve at holde den.

Få børnene til at holde pinden som en mikrofon og fortæl, at det kun er det barn, der holder pinden/mikrofonen, som har ret til at tale. Alle andre skal lytte.

### VERSION 1

- Fortæl at de alle får hver deres billede, og at de skal kigge på billedet og finde på en historie om det.
- Del billederne ud (også et til dig selv). Lad børnene kigge på deres billeder.
- Forklar øvelsen en gang til. Gør det tydeligt, at der ikke findes rigtigt eller forkert, og at børnene kan fortælle lige, hvad de vil om

deres billeder. Start med at fortælle om dit eget billede. Hvem er på billedet, hvor kommer barnet fra, hvad laver han eller hun om dagen... Brug fantasien.

- Nu er det børnenes tur. Sig, at alle voksne og børn i rummet nu skal lytte til det barn, der fortæller.
- Lad "talerpinden" gå fra barn til barn. Hjælp børnene med at fortælle om deres billeder og stil spørgsmål. Til at starte med er det fint, hvis børnene fortæller, hvem/hvad de ser på billederne. Jo flere gange I laver øvelsen, desto mere indholdsrige og fantasifulde bliver børnenes fortællinger.

## VERSION 2

- Læg alle billederne ud på gulvet, så alle i cirklen kan se dem. Forklar, at I sammen skal lave en historie.
- Del derefter et billede ud til hver. Forklar at hvert barn skal fortælle den del af historien, som er på deres billede.
- Vælg et tema til historien sammen med børnene. Vælg om historien skal være sjov, sørgelig, romantisk, uhyggelig eller noget helt andet.
- Du starter. Hold talerpinden i hånden og fortæl din del af historien. Begynd gerne med "Der var engang..."
- Nu er det børnenes tur. Spørg, hvem der vil begynde. Når et barn vil fortælle sin del af historien, rækker han eller hun hånden i vejret og får talerpinden.
- Du må gerne hjælpe børnene med at knytte historierne sammen og føre historien fremad eksempelvis ved at stille spørgsmål.

## SAMTALE

- Hvordan er det at lytte til en kammerat, der fortæller? Hvordan føles det, når andre lytter til dig?
- Hvorfor er det vigtigt at lytte? Hvorfor skal voksne lytte, når børn taler?
- Hvorfor blev din del af historien, som den blev?
- Minder dit billede dig om noget, du har oplevet i virkeligheden eller noget, du har set eller hørt?
- Hvilke lande har du været i? Hvordan lever børnene der?
- Hvilke rettigheder i Børnekonventionen var med i historien? Fik børnene i historien deres rettigheder tilgodeset eller var der nogle rettigheder, som de ikke fik?



### **AFSLUTNING**

Afslut øvelsen med en sidste runde hvor alle børnene fortæller, hvad de synes, er det vigtigste for børn i hele verden



## **Kreativ aktivitet**

Lad børnene tegne en tegning, hvor de fortæller om noget, de synes, der er vigtig for at børn kan have det godt.

## 0. – 2. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT KOBLE BØRNS BEHOV MED BØRNS RETTIGHEDER, AT ØVE SIG I AT FORTÆLLE OG LYTTE TIL HINANDEN OG AT REFLEKTERE OVER LIVSVILKÅR FOR BØRN



**TIDSFORBRUG:** 45-90 MINUTTER



**MATERIALER:** MALE- OG TEGNE-MATERIALER, EN DUKKE, ET BILLEDE AF FØLGENDE: EN BLOMST/ET TRÆ, ET DYR OG ET BARN

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Hav følgende parat eller tegn på tavlen:
  - Et stort billede af en blomst eller et træ
  - Et billede af et dyr
  - En dukke eller et billede af et barn.



2. Før I går i gang, forklarer læreren eleverne, at I skal snakke om, hvad man har brug for for at vokse op og have det godt.

3. Plenum:

Blomstens behov:

- Vis billedet af blomsten eller træet
- Spørg eleverne, hvad en blomst eller et træ har brug for for at overleve, vokse og have det godt
- Tegn gerne symboler for elevernes svar eller skriv dem ned, hvis eleverne kan læse.

Dyrets behov:

- Spørg, om nogle af eleverne har kæledyr
- Vis billedet af et dyr
- Spørg eleverne, hvad dyret behøver for at overleve og have det godt
- Spørg eleverne, hvem der er ansvarlige for, at dyret får alt, hvad det behøver.
- Tegn gerne symboler for elevernes svar eller skriv dem ned, hvis eleverne kan læse.

Barnets behov:

- Vis billedet af et barn eller brug dukken
- Spørg, hvad et barn har brug for for at overleve og få et godt liv
- Hvis det er sådan, at alle børn har brug for disse ting for at overleve og have det godt, er det mon en rettighed?
- Hvem er ansvarlige for, at børn så får det, de har behov for?
- Tegn gerne symboler for elevernes svar eller skriv dem ned, hvis eleverne kan læse.

4. Fortæl børnene, at mange af de ting, som de har nævnt, også står beskrevet i Børnekonventionen (at få mad, at der er nogle, som tager sig af en, leg, skole, beskyttelse mod mobning, osv.). Forklar, at børn har ret til alt dette, og at de voksne, som bestemmer i samfundet (staten) har lovet at gøre deres bedste for, at alle børn skal opnå dette. Hvis børn ikke har det godt, og de voksne ikke lever op til deres ansvar, kan børnene sige fra og andre voksne, f.eks. lærere, skal hjælpe.

## Kreativ aktivitet

Vælg en rettighed som tema eller lad eleverne selv vælge en rettighed blandt dem I har talt om. Eleverne tegner efterfølgende sig selv og den valgte rettighed (f.eks. retten til fritid, retten til skolegang, retten til beskyttelse).

Du kan også lade eleverne male eller tegne flere rettigheder, som de synes, er de vigtigste.

De ældre elever kan vælge at skrive kort om en rettighed – i form af en historie, hvad de forstår ved rettigheden, osv.

Til sidst samles alle eleverne til en afsluttende samtale om hvilke(n) rettighed(-er), de synes, er de(-n) vigtigste og hvorfor.





## 0. – 3. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT BLIVE HØRT (ART. 12), ALLE BØRN HAR LIGE RET (ART. 2), BARNETS RET TIL HVILE, FRITID OG LEG (ART. 31)



**MÅL:** AT ELEVERNE FÅR EN FORSTÅELSE FOR DERES EGET SÅVEL SOM ANDRES ANSVAR FOR, AT BØRNS RETTIGHEDER RESPEKTERES



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER



**MATERIALER:** VÆRKTØJER TIL AT ARBEJDE MED STOP MOTION FILM (IMOTION, STOPMOTION, STOPMOTION RECORDER ELLER MY STOP ACTION)

---

Denne øvelse kan hjælpe eleverne til at reflektere over vigtigheden af at tage ansvar, samt hvordan man kan sikre, at alle får muligheden for at benytte sig af deres rettigheder. Øvelsen kan laves i 2 versioner og er inspireret af Amnesty Internationals undervisningsmateriale "Børns Rettigheder":

## VERSION 1.

### FREM GANGSMÅDE:

1. Læreren beder eleverne om at forestille sig, at de er på en legeplads med masser af legeting.
2. Fortæl, at der er masser af børn på legepladsen, som alle gerne vil lege med tingene.
3. Del klassen op i grupper og lad dem diskutere, hvordan de vil sørge for, at alle får lov til at benytte sig af deres ret til at lege.
4. Plenum: Diskuter herefter begrebet "ansvar" i forhold til scenariet om legepladsen og eksempler fra elevernes egen klasse. Hvordan sikrer vi os, at andre kan benytte sig af deres rettigheder?

## VERSION 2:

1. Del eleverne op i par.
2. Hver elev skriver eller tegner et eller flere personlige ansvarsområder, som vedkommende har derhjemme. Eleverne forklarer, hvorfor det er vigtigt at tage ansvar for disse områder.
3. Hvert par præsenterer herefter deres ansvarsområder for klassen eller i grupper.
4. Bed herefter eleverne overveje konsekvenserne af ikke at tage ansvar – f.eks. hvis man ikke fodrer kæledyret, dør det af sult.

### Diskussion i plenum:

- Er det vigtigt at tage ansvar? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvem skal tage ansvar?
- Hvad sker der, hvis man ikke tager ansvar?
- Hvad kan man gøre, hvis der er nogen som ikke tager deres ansvar?
- Hvem synes I, skal have ansvaret for at sikre jeres rettigheder?
- Er det de samme, som skal sikre jeres rettigheder i Danmark som i resten af verden?

### Afrunding:

Tal med klassen om, hvad eleverne individuelt og i fællesskab har ansvar for i klassen.



---

## Kreativ aktivitet

### Digital præsentation med Stop Motion

I denne øvelse skal eleverne visualisere et ansvarsområde ved hjælp af Stop Motion filmteknikken.

Der findes mange forskellige værktøjer til arbejdet med Stop Motion Film f.eks. Imotion, Stopmotion, Stopmotion Recorder, My stop Action.

Fælles for dem alle er, at det gælder om at tage en masse billeder, hvor man hver gang rykker ganske lidt på genstandene i filmen. Jo flere billeder jo mere bevægelse kommer der i filmen.

Skabelse af en stop Motion film kræver et godt samarbejde og er en sjov opgave. Man kan i nogle apps lægge lyd på filmen og derved tilføje endnu en dimension til arbejdet.

## **Eksempel: Den levende skraldespand – digital præsentation med Stop Motion**

Følgende aktivitet er udviklet af Rikke Falkenberg Kofoed fra Leg med IT. Leg med IT samarbejder med UNICEF Danmark omkring udvikling af undervisningsmaterialer.

- Lad eleverne lave en Stopmotion film hvor opvaskemaskinen tømmer sig selv, når skraldespanden selv finder vej til skraldebøtten udenfor, eller hvor værelset på mystisk vis rydder sig selv op.
- Se eksempel på film – scan koden nedenfor. Du kan med din smartphone scanne koden i f.eks. I-nigma appen og se filmen.



- Tag en dialog med eleverne omkring deres oplevelse. Hvordan føles det at være sammen om at løse en opgave som denne?

## 0. – 3. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT LÆRE OG UDVIKLE SIG (ART. 13, 28, 29 OG 31)



**MÅL:** AT ELEVERNE FÅR EN FORSTÅELSE FOR DERES VIDEN OG FÆRDIGHEDER I RELATION TIL BØRNEKONVENTIONEN



**TIDSFORBRUG:** 90 MINUTTER



**MATERIALER:** STORE STYKKER TEGNEPAPIR, BLYANTER, FARVER, EVT. AVISER OG UGEBLADE SOM ELEVERNE KAN KLIPPE BILLEDER UD AF

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Læreren tegner en silhuet af et barn på et stort papir eller på tavlen.
2. Fælles samtale før øvelsen: Fortæl eleverne om deres rettigheder ifølge Børnekonventionen, og at alle børn har ret til at udvikle sig og modtage undervisning. Snak om, at eleverne hver især allerede har færdigheder og viden, som de måske ikke er opmærksomme på. Hvad kan de f.eks. i dag, som de ikke kunne, da de var yngre? Spørg også ind til, hvad den enkelte elev kan, og hvad vedkommende er god til. Husk at få følgende emner med:



- Fysiske færdigheder (synge, stå på ski, løbe osv.)
  - Mentale færdigheder (skrive, regne, historier, fortælle)
  - Personlige egenskaber (være en god kammerat, lytte, være venlig osv.)
3. Skriv elevernes svar ned på den store silhuet af et barn. Placer de forskellige færdigheder på de relevante kropsdele. F.eks. tegnes en fodbold ved foden, en node ved munden, 2 personer ved hjertet ("god kammerat"), osv. Spørg efterfølgende eleverne om, hvor og af hvem de lærte, det de kan.
4. Refleksion – fælles samtale i klassen:
- Var det let at komme i tanke om ting, du kan?
  - Hvad skal der til for, at et barn kan lære nye ting?
  - Hvad ville der ske, hvis der ikke var nogen børnehaver eller skoler?
  - Hvad ville der ske, hvis der ikke var andre børn eller voksne omkring dig, som du kunne lære af?
  - Hvornår lærer du bedst, og hvad er nødvendigt for, at du kan lære nye ting?
  - Hvad vil du gerne lære, som du ikke kan i dag?

## Kreativ aktivitet

Læreren tegner en silhuet af et barn på et A4 ark og tager kopier til klassen. Eleverne laver deres egen "Jeg-kan"-tegning på deres egen kopi af de udleverede silhuetter. Her tegner, skriver og klistre de udklip af, hvad de kan og er gode til. Eleverne kan også vælge at tegne en situation eller et sted, hvor de har lært noget nyt.

## 0. – 3. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN, BØRNS RET TIL HVILE, FRITID OG LEG (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE FÅR EN FORSTÅELSE FOR, HVORDAN BØRN, DER LEVER I LANDE, HVOR DERES FORÆLDRE IKKE HAR RÅD TIL AT KØBE LEGETØJ PÅ SAMME MÅDE SOM I DANMARK, KAN LAVE DERES EGET LEGETØJ



**TIDSFORBRUG:** 60 MINUTTER



**MATERIALER:** DIVERSE GENBRUGSMATERIALER F. EKS. GAMLE MÆLKEKARTONER, TÆNDSTIKÆSKER, PERLER, KRUS, TAPE OG SNOR

## FREMGANGSMÅDE:

1. Læreren forklarer klassen, at forældre i mange lande ikke har råd til at købe legetøj til deres børn på samme måde, som de gør i Danmark. Alligevel kan børn godt lege med legetøj, som de selv laver.
2. Eleverne finder selv på forskelligt legetøj, de kan lave af genbrugsmaterialer – f.eks. et rasleæg af en æske med perler i, en bil lavet af en skotøjs-/tændstikæske og vinpropper m.m. Læreren kan eventuelt tage nogle forslag med som inspiration.
3. Fællessamtale efter øvelsen: Spørg kort ind til elevernes oplevelse med at bygge deres eget legetøj. Er eleverne imponerede over de børn, som faktisk laver deres eget legetøj? Kan eleverne lære noget af disse børn? Er der noget legetøj, som de har derhjemme, som de vil kunne undvære, hvad vil være det sværeste at undvære og hvorfor? Spørg til sidst ind til, hvad det betyder for den enkelte elev at lege.



## Kreativ aktivitet

Eleverne kan lave legetøj til en ven, en yngre søskende eller til en "0. ven" (for 3. klassernes vedkommende)



## 0. – 3. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ALLE ELEVER FÅR EN FORSTÅELSE FOR FORSKELLEN MELLEM RETTIGHEDER OG BEHOV



**TIDSFORBRUG:** 60 MINUTTER



**MATERIALER:** MATERIALE TIL AT BYGGE ET RUMSKIB (F. EKS. LEGOKLODSER, MODELLERVOKS, EN SPAND DER VENDES PÅ HOVEDET, ALUMINIUMSFOLIE MM.), RETTIGHEDS- OG BEHOVSKORT (BILAG 3), RETTIGHEDSKORT (BILAG 4)

**Beskrivelse:** Eleverne skal blive enige om reglerne for livet på en ny planet.

## **FREMGANGSMÅDE:**

1. Læreren fortæller eleverne, at menneskene har ødelagt jorden, og at de nu er nødt til at forlade jorden. Sammen med 1.000 andre børn fra hele verden skal eleverne rejse til en ny planet (find eventuelt selv på et navn til planeten). For at passe på den nye planet skal eleverne blive enige om 10 regler, som de vil foreslå skal gælde på planeten.
2. Inddel eleverne i hold på 3-5.
3. Eleverne bygger først det rumskib, som skal bruges til rejsen.
4. På et papir skriver eller tegner hver gruppe deres forslag til 10 regler, som skal gælde på den nye planet.
5. Hver gruppe præsenterer deres forslag for klassen.
6. Alt afhængigt af motivation og tid kan klassen vælge at blive enige om 10 fælles regler, som skal gælde på den nye planet. Eller I kan gå direkte til at tage en fælles snak om, hvorfor eleverne valgte som de gjorde. Spørg også kort om eleverne tror, at børn fra andre dele af verden ville vælge de samme 10 regler. I stedet for selv at komme med ideer kan eleverne med fordel også bruge Rettigheds- og Behovskortene (Bilag 3) og Rettigheds-kortene (Bilag 4), når de skal vælge fælles leveregler
7. Tal med klassen om, hvordan deres egne valg af leveregler passer til Børnekonventionen. Brug eventuelt Rettighedskortene (Bilag 4) til at eksemplificere diverse rettigheder.

## 0. – 3. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE LÆRER AT SÆTTE SIG I EN ANDENS STED OG OPNÅR EN FORSTÅELSE FOR DEN ENKELTES FUNDAMENTALE RETTIGHEDER



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER



**MATERIALER:** RULLE MED PAPIR, POST-ITS, TUSSE/FARVEBLYANTER, RETTIGHEDSKORT (BILAG 4)

---

**Beskrivelse:** Læreren tegner en fiktiv klassekammerat, og klassen giver vedkommende rettigheder

**FREMGANGSMÅDE:**

1. Del klassen i 3-4 grupper. Fortæl dem, at de har fået en ny klassekammerat, som snart skal til at starte i klassen.
2. Lad grupperne brainstorme over de ting, der er nødvendige for, at deres nye klassekammerat får et godt liv. Det kan både være konkrete ting som mad og mindre konkret som retten til privatliv.



3. Hver gruppe skriver eller tegner ideerne på post-its og bliver enige om de 20 vigtigste ideer. Disse 20 ideer placeres på den fiktive klassekammerats krop. Resten af ideerne samles i en bunke.
4. Fortæl klassen, at barnet desværre ikke kan beholde alle 20 ting, men er nødt til at afgive 5 af dem. Lad hver gruppe finde de 5 mindst vigtige og saml dem i en bunke ved siden af den fiktive klassekammerat. Bed dem om at overveje, hvorfor netop disse 5 ting er mindre vigtige end de resterende 15 rettigheder.
5. Bed grupperne om igen at fjerne 5 ting, så der nu kun er 10 ting tilbage på den fiktive klassekammerat. Grupperne overvejer endnu en gang, hvorfor netop disse 5 ting er mindre vigtige end de 10 resterende.
6. Lad grupperne præsentere deres nye kammerat for hinanden. Tal om hvilke ting grupperne sorterede fra, da de skulle udvælge 20 ting, første gang de skulle af med 5 ting, og anden gang de skulle af med 5 ting.





**MELLEMTRINNET**  
**4. – 6. KLASSE**



## 4. – 6. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ALLE ELEVER FORSTÅR FORSKELLEN MELLEM RETTIGHEDER OG BEHOV



**TIDSFORBRUG:** 30-40 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR/COMPUTER, RETTIGHEDS- OG BEHOVSKORT (BILAG 3)

---

### FREM GANGSMÅDE:

1. Læreren forklarer klassen, at den er blevet udvalgt til at bo på en fremmed planet. Eftersom de skal starte et nyt samfund der, har lederen af missionen bedt om at få en oversigt over alle de ting, de behøver for at leve der. Lederen har givet dem 20 ting at tage med, som er illustreret på hvert sit kort. Del klassen ind i par. Hvert elevpar får et sæt Rettigheds- og Behovskort (Bilag 3), og klassen gennemgår dem sammen.
2. Læreren forklarer, at hvert par kan tage yderligere 4 ting med efter eget valg. Hvert par tegner og klister disse på de 4 blanke kort.

3. Læreren fortæller, at lederen lige har sendt en besked om, at pladsen er begrænset på rumskibet til den fremmede planet, så hvert par kan kun tage 15 ud af de 24 ting med. Hvert par beslutter, hvilke 9 kort, der skal fjernes og lægger dem til side.
4. Lederen meddeler så, at der stadig er mindre plads, og at hvert par kun kan tage 10 ting med. Hvert par fjerner 5 ting mere og lader de 10 vigtigste ting blive tilbage.
5. Hvert par går sammen med et andet par og sammenligner de valgte kort. Hver gruppe forhandler sig frem til et sæt af 10 kort, alle er enige i.
6. Klassen diskuterer:
  - Hvilke ting har de fleste af os fjernet? Hvorfor?
  - Blev det vanskeligere og vanskeligere at vælge ting fra? Hvorfor?
  - Hvad er forskellen på rettigheder og behov?
  - Er rettigheder og behov forskellige fra person til person?
  - Hvorfor får ikke alle verdens børn opfyldt deres rettigheder?

**Hvert af de 20 kort kan klassificeres i en af de to kategorier:**

- Rettigheder fra Børnekonventionen har artikelnumre i parantes.
- Behov er ikke nødvendige for et barns overlevelse og opvækst.

RETTIGHEDER	BEHOV
Et sted at bo (27)	Smart tøj
Sund mad (24)	En cykel
Beskyttelse mod misbrug (19)	Rejser
Uddannelse (28 og 29)	Dit eget værelse
Sundhedspleje (24)	En computer
Ligestilling og beskyttelse mod diskrimination (2)	Et fjernsyn
Ren luft (24)	En musikafspiller
Ret til at udtrykke sine meninger (12)	Penge du kan bruge til, hvad du vil
Fritid og hvile (31)	Fast food
Rent vand (24)	
Mulighed for at praktisere sin kultur, sprog og religion (30)	

## 4. – 6. KLASSE

---



**TEMA:** ALLE BØRN HAR LIGE RET (ART. 2),  
HANDICAPPEDES RETTIGHEDER (ART. 23),  
RET TEN TIL HVILE OG FRITID (ART. 31)



**MÅL:** AT ELEVERNE BÅDE FÅR EN  
FORSTÅELSE FOR, AT RETTIGHEDER  
GÆLDER ALLE SLAGS MENNESKER, OG  
AT DE FÅR EN BEVIDSTHED OMKRING  
INKLUSION AF FORSKELLIGHED



**TIDSFORBRUG:** 20-30 MINUTTER



**MATERIALER:** FODBOLD, MÅL, STOLE  
(SOM MÅ KOMME UDENFOR), KLAP  
FOR ØJET

---

**Beskrivelse:** En leg, der starter ulige og efterhånden justeres, så den bliver mere retfærdig – hvis det er muligt.

**FREMGANGSMÅDE:**

1. Før legen går i gang, er det en god ide, at læreren har gjort sig følgende tanker:
  - a. Hvordan kan legen på bedst mulig vis danne grobund for en god refleksion blandt eleverne?

- b. Hvordan vil du sikre dig, at emnet funktionsnedsættelse og omtale af personer med funktionsnedsættelse sker på en respektfuld og inkluderende måde?
2. Klassen deles i to hold og skal spille fodbold mod hinanden.
3. Det enes hold tildeles en række "funktionsnedsættelser"; som f.eks. bind for øjnene, at man kun må sparke med venstre ben, at man kun må spille siddende på en stol. Det er selvfølgelig vigtigt at sikre sig, at eleverne ikke kan komme til skade på grund af funktionsnedsættelserne.
4. Efter lidt tid – når det er blevet tydeligt for de fleste, at spillet måske ikke er helt retfærdigt for alle parter – stoppes spillet. Eleverne bliver bedt om at reflektere over, om legen er uretfærdig, og i så fald, hvorfor den er uretfærdig og hvad man kan gøre ved det, så det er mere retfærdigt for alle i klassen.
5. Eleverne får lov til at justere på legen og der leges videre med de nye justeringer.
6. Efter noget tid stoppes legen og eleverne spørges, om det er blevet mere retfærdigt, og om der er opstået andre udfordringer efter justeringerne.
7. Refleksionsspørgsmål til klassen:
  - a. Hvordan er det at være udstyret med funktionsnedsættelser, man ellers ikke plejer at have?
  - b. Hvordan tror I, det er at have en funktionsnedsættelse, når der leges en leg eller spilles et spil som f.eks. fodbold?
  - c. Er det ok, at børn med funktionsnedsættelse ikke får lov at spille med, eller skal alle have lov at være med i hvilken som helst leg, uanset funktionsnedsættelse?
  - d. Hvad kan du selv gøre som medspiller/kammerat, hvis nogen har en funktionsnedsættelse?

## 4. – 6. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42), BØRNS RET TIL AT UDTRYKKE DERES MENING OG AT BLIVE HØRT (ART. 12); BØRNS RET TIL AT SØGE, MODTAGE OG DELE INFORMATION (ART. 13)



**MÅL:** AT GIVE ELEVERNE ET INDBLIK I HVILKE RETTIGHEDER BØRN FRA ANDRE LANDE SYNES ER VIGTIGE. AT ELEVERNE FORHOLDER SIG TIL, HVILKEN RETTIGHED, DE MENER, ER DEN UNIVERSELT VIGTIGSTE



**TIDSFORBRUG:** 90 MINUTTER ELLER MERE



**MATERIALER:** KAMERA, IPADS, INTERNET, COMPUTERE, PROGRAM TIL VIDEO-REDIGERING, EVT. A4-ARK, SOM BRUGES SOM SVAR-ARK MED PLADSTIL VIDEO-BESKRIVELSE OG DEN/DE DERTILHØRENDE ARTIKEL/ARTIKLER FRA BØRNEKONVENTIONEN

**Beskrivelse:** Denne øvelse er delt i 2. Man kan vælge at lave begge øvelser eller blot en af dem.

## **DEL 1:**

### **FREM GANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i grupper på 3. På YouTube søges på "one minute video, UNICEF". Her findes en række videoer, som børn og unge rundt om i verden har optaget for at illustrere rettigheder, som de finder vigtige.
2. Se videoerne sammen i klassen og lad eleverne diskutere gruppevis, hvilke rettigheder der illustreres i den enkelte video. Svarene noteres på svar-ark med plads til videobeskrivelse og den/de dertilhørende artikel/artikler fra Børnekonventionen. Nogle videoer er på sprog, eleverne ikke har færdigheder i. Det gør opgaven mere udfordrende.
3. Efter at have set videoerne igennem præsenterer og argumenterer grupperne for deres kategorisering af videoerne. Begynd evt. med denne video som introduktion:

[http://www.youtube.com/watch?v=8dna\\_BBTJ0k](http://www.youtube.com/watch?v=8dna_BBTJ0k)

## **DEL 2:**

1. Klassen deles i grupper på 3
2. Grupperne diskuterer, hvilke(-n) rettighed(-er) deres film skal handle om. Det kan eventuelt være den rettighed, gruppen mener, er den vigtigste for børn og unge under 18 i alle lande.
3. Når gruppen har fået en god ide, laver de en drejebog, hvor de kort opstiller de forskellige elementer, filmen skal indeholde. Man kan både tegne og skrive alt afhængigt af, hvad man foretrækker. Husk at holde det så simpelt som muligt.
4. Den endelige film skal kun vare 1 minut, hvorfor det er en god ide at øve filmen igennem et par gange før optagelse.
5. Når gruppen er klar, optages filmen
6. Når alt materialet er optaget, skal filmen klippes – dette kan gøres på de fleste nyere computere og Mac's. Hvis der ikke er så meget tid kan filmen også optages i et stræk, derved undgår man at skulle klippe.
7. Efter klipping viser eleverne videoerne for hinanden i klassen og eleverne diskuterer hinandens film.

## 4. – 6. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT GIVE ELEVERNE VIDEN OM UNICEFS ARBEJDE, OG HVORDAN AMBASSADØRERNE HJÆLPER MED AT SKABE FOKUS PÅ BØRNS VILKÅR



**TIDSFORBRUG:** 45-90 MINUTTER



**MATERIALER:** PAPIR (A3), SKRIVEREDSKABER

---

I de forskellige lande har UNICEF goodwill ambassadører, som lokalt og globalt hjælper med at skabe opmærksomhed om børns vilkår.

**FREMGANGSMÅDE:**

Bed eleverne om at gøre følgende:

1. Forbered en præsentation af de danske UNICEF ambassadører og find eksempler på de aktiviteter, de har deltaget i.





2. Lav en kort præsentation af de norske/svenske UNICEF ambassadører – hvem af dem kender I? Hvilke aktiviteter har de medvirket i?
3. Lav en kort præsentation af UNICEF ambassadørerne fra UK/USA – hvem af dem kender I? Hvilke aktiviteter har de medvirket i?
4. UNICEF har også internationale Goodwill Ambassadører. Hvem er de? Hvem af dem kender I? Hvilke aktiviteter har de medvirket i? Hvad tror I ambassadørerne bidrager med? Hvorfor er de vigtige?

Kilder: Wikipedia, de nationale UNICEF websites: [unicef.dk](http://unicef.dk), [unicef.org.uk](http://unicef.org.uk), [unicefusa.org](http://unicefusa.org) etc.

## 4. – 6. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ØVE ELEVERNES EVNE TIL AT KOMMUNIKERE ET FAGLIGT INDHOLD KREATIVT TIL ANDRE



**TIDSFORBRUG:** 45-90 MINUTTER

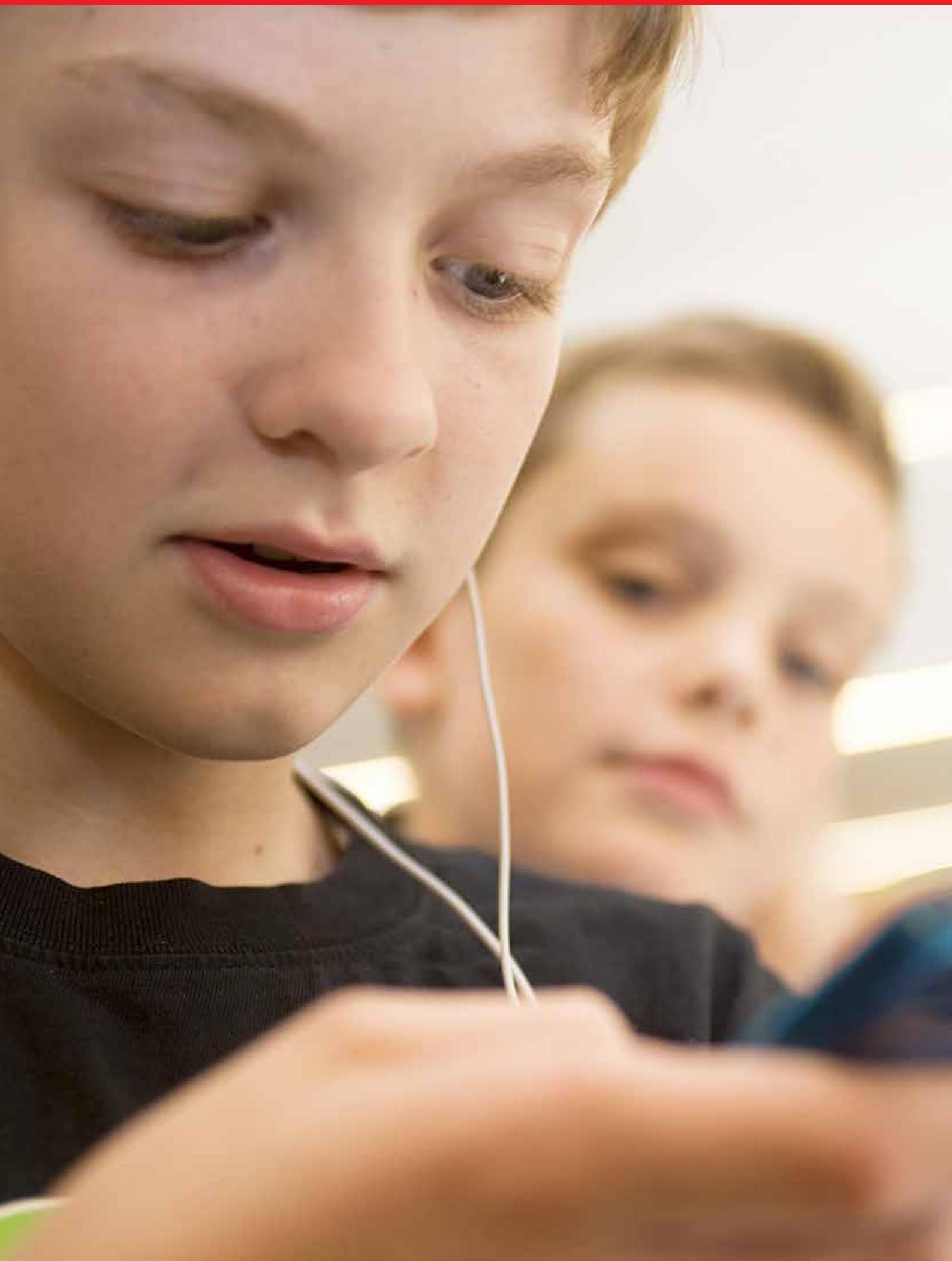


**MATERIALER:** IPAD, COMPUTER, INTERNET, POWER POINT, BØRNEKONVENTIONEN (BILAG 1)

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Eleverne inddeles i grupper på 3.
2. Hver enkelt gruppe udvælger 1-3 artikler fra Børnekonventionen, som de gerne vil illustrere visuelt.
3. Den visuelle illustration kan være i form af en planche med artikelteksten og en tegning/collage, en PowerPoint med digitalfoto/ mobilfoto taget af eleverne eller en kort video – eksempelvis optaget med Imovie på Ipad. Online programmet Prezi kan også være en mulighed.
4. Eleverne præsenterer deres produkt og begrundet, hvorfor de har valgt netop disse artikler.





**UDSKOLING**

**7. – 9. KLASSE**



## 7. – 9. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42), BØRNS RET TIL AT UDTRYKKE DERES MENING OG AT BLIVE HØRT (ART. 12), BØRNS RET TIL AT SØGE, MODTAGE OG DELE INFORMATION (ART. 13)



**MÅL:** AT GIVE ELEVERNE ET INDBLIK I HVILKE RETTIGHEDER BØRN FRA ANDRE LANDE SYNES ER VIGTIGE. AT ELEVERNE FORHOLDER SIG TIL, HVILKEN RETTIGHED, DE MENER, ER DEN UNIVERSELT VIGTIGSTE



**TIDSFORBRUG:** 90 MINUTTER ELLER MERE



**MATERIALER:** KAMERA, IPADS, INTERNET, COMPUTERE, PROGRAM TIL VIDEO-REDIGERING, A4-ARK, SOM BRUGES SOM SVAR-ARK MED PLADSTIL VIDEO-BESKRIVELSE OG DEN/DE DERTILHØRENDE ARTIKEL/ARTIKLER FRA BØRNEKONVENTIONEN, EVT. BØRNEKONVENTIONEN (BILAG 1).

**Beskrivelse:** Denne øvelse er delt i 2, man kan vælge at lave begge øvelser eller blot en af dem.

## **DEL 1:**

### **FREM GANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i grupper på 3. På YouTube søges på "one minute video, UNICEF". Her findes en række videoer, som børn og unge rundt om i verden har optaget for at illustrere rettigheder, som de finder vigtige.
2. Se videoerne sammen i klassen og lad eleverne diskutere gruppevis, hvilke rettigheder, der illustreres i den enkelte video. Svarene noteres på svar-ark med plads til videobeskrivelse og den/de dertilhørende artikel/artikler fra Børnekonventionen. Nogle videoer er på sprog, eleverne ikke har færdigheder i. Det gør opgaven mere udfordrende.
3. Efter at have set videoerne præsenterer og argumenterer grupperne for deres kategorisering af videoerne. Begynd evt. med denne video som introduktion: [http://www.youtube.com/watch?v=8dna\\_BBTJ0k](http://www.youtube.com/watch?v=8dna_BBTJ0k)

## **DEL 2:**

1. Klassen deles i grupper på 3.
2. Grupperne diskuterer, hvilke rettigheder eller hvilken rettighed deres film skal handle om. Det kan eventuelt være den artikel gruppen mener, er den vigtigste for børn og unge under 18 i alle lande.
3. Når gruppen har fået en god ide, laver de en drejebog, hvor de kort opstiller de forskellige elementer, filmen skal indeholde. Husk at holde det så simpelt som muligt.
4. Den endelige film skal kun vare 1 minut, hvorfor det er en god ide at øve filmen igennem et par gange før optagelse.
5. Når gruppen er klar, optages filmen.
6. Når alt materialet er optaget, skal filmen klippes – dette kan gøres på de fleste nyere computere og Mac's. Hvis der ikke er så meget tid, kan filmen også optages i et stræk, derved undgår man at skulle klippe.
7. Efter klipning viser eleverne videoerne for hinanden i klassen, og eleverne diskuterer hinandens film.

## 7. – 9. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42), BØRNS RET TIL AT UDTRYKKE DERES MENING OG AT BLIVE HØRT (ART. 12), BØRNS RET TIL AT SØGE, MODTAGE OG DELE INFORMATION (ART. 13)



**MÅL:** AT FÅ ELEVERNE TIL AT REFLEKTERE OVER DE VILKÅR, DER GÆLDER I EN VERDEN, HVOR ALLE MENNESKERS EKSISTENS BLIVER KNYTTET STADIGT TÆTTERE SAMMEN. DE FÅR ET INDBLIK I, HVAD DET VIL SIGE AT VÆRE EN MEDBORGER OG FORSØGER DERMED AT SÆTTE SIG I DEN ANDENS STED. DANNELSE TIL MEDBORGERSKAB



**TIDSFORBRUG:** 45-60 MINUTTER



**MATERIALER:** PAPIR (A3), SKRIVEREDSKABER



I en pædagogisk sammenhæng er medborgerskab et dannelsesideal. En definition på, hvad en medborger er *kunne* være følgende:

” EN MEDBORGER ER EN PERSON, DER HAR OG KENDER SINE RETTIGHEDER, PLIGTER OG ANSVAR, DELTAGER I OG TAGER (MED)ANSVAR FOR DE FÆLLESSKABER, SOM HAN/HUN ER OG FØLER SIG SOM EN DEL AF.” \*

#### FREM GANGSMÅDE:

1. Klassen inddeles i grupper af 3-4 elever.
2. Hver gruppe skriver på et A3 ark en A-Å stikordsliste over de færdigheder, holdninger, den viden og de handlinger, der skal til, for at man kan leve som og være en global bevidst borger i det 21. århundrede.
3. Når listen er færdig, præsenteres den for resten af klassen og valgene begrundes.
4. Refleksion: Spørg klassen om, hvilke ord de ellers kunne have valgt og om listen ville se anderledes ud, hvis man boede i et andet land?

Eksempler:

- A = Ansvarlighed (overfor miljøet)
- B = Bæredygtig (produktion af varer)
- C = Computere (forbinder mennesker)
- D = Demokrati (sikrer rettigheder)
- E = Empati (leve sig ind i andre menneskers liv)
- ... Å = Åbenhed (overfor andre mennesker, holdninger og kulturer)

**Mere om medborgerskab:** Se evt. linksamlingen sidst i hæftet for yderligere information om medborgerskab.

\* (Bo Uggerholt Lauritzen, Medborgerskabspædagogik- undervisning og didaktik, medborger.net, 2011).

## 7. – 9. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT GIVE ELEVERNE MULIGHED FOR AT TAGE STILLING TIL BØRNEKONVENTIONEN



**TIDSFORBRUG:** 15-30 MINUTTER



**MATERIALER:** SNOR/KRIDT, PAPIR, BLYANTER, UDSAGN OM RETTIGHEDER

---

### FREM GANGSMÅDE:

1. Læreren tegner en streg på gulvet med kridt eller laver en linie med en snor. I den ene ende lægges et stykke papir, hvor der står "fuldstændig enig" og i den anden ende lægges et stykke papir, hvor der står "fuldstændig uenig".
2. Forklar klassen, at du nu vil læse nogle udsagn højt, som eleverne kan være enige eller uenige i. Når du har læst udsagnene, skal eleverne placere sig på linien i forhold til hvor enige, eller uenige de er i udsagnet.
3. Lad eleverne diskutere indbyrdes, hvad de mener for, at de kan stille sig ved siden af dem, som de er mest enige med.

4. Spørg ind til, hvorfor eleverne har stillet sig, hvor de har. Spørg f.eks. dem i enderne om deres stærke meninger og dem i midten, hvorfor de har stillet sig der.
5. Lad eleverne skifte position efter hver diskussion, hvis de føler, at deres holdninger har rykket sig.
6. Find gerne selv på flere udsagn.
7. Plenum, efter øvelsen: Spørg klassen, hvem der skiftede position efter diskussionerne. Hvorfor/hvorfor ikke? Findes der forkerte og rigtige svar på spørgsmålene? Hvorfor/hvorfor ikke? Er det et udtryk for personlige holdninger? Kan man egentlig blive enige om, hvilke rettigheder, der er de vigtigste?

## **UDSAGN:**

- 1) Det er vigtigere at have tag over hovedet end at få lov til at sige, hvad man mener.
- 2) En regerings vigtigste pligt er at sikre, at alle børn i landet har det godt.
- 3) Rettigheden til leg og fritid er en rettighed, som kun rige lande har råd til.
- 4) Det er ikke regeringens ansvar at sikre, at et barn har adgang til mad, det er forældrenes!
- 5) Fattige lande har et ansvar for at sikre, at alle børn får opfyldt basale rettigheder som mad og tøj, før de bekymrer sig om rettigheder som fritid, foreningsfrihed og religionsfrihed.
- 6) Børnekonventionen er mere vigtig i nogle lande end i andre.
- 7) Det er vigtigere at beskytte børn under 5 år end børn, der snart er voksne.

## 7. – 9. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ALLE ELEVER FORSTÅR FORSKELLEN MELLEM RETTIGHEDER OG BEHOV



**TIDSFORBRUG:** 30-40 MINUTTER



**MATERIALER:** SKRIVEREDSKABER, PAPIR/COMPUTER, RETTIGHEDS- OG BEHOVSKORT (BILAG 3)

### **FREMGANGSMÅDE:**

1. Læreren forklarer klassen, at den er blevet udvalgt til at bo på en fremmed planet. Eftersom de skal starte et nyt samfund på den fremmede planet, har lederen af missionen bedt om at få en oversigt over alle de ting, de behøver for at leve der. Lederen har givet dem 20 ting at tage med, som er illustreret på hvert sit kort. Del klassen ind i par. Hvert elevpar får et sæt rettigheds- og behovskort (Bilag 3), og klassen gennemgår dem sammen.
2. Læreren forklarer, at hvert par kan tage yderligere 4 ting med efter eget valg. Hvert par tegner og klister disse ting på de 4 blanke kort.

3. Læreren fortæller, at lederen lige har sendt en besked om, at pladsen er begrænset på rumskibet til den fremmede planet, så hvert par kan kun tage 15 ud af de 24 ting med. Hvert par beslutter, hvilke 9 kort, der skal fjernes og lægger dem til side.
4. Lederen meddeler så, at der stadig er mindre plads, og at hvert par kun kan tage 10 ting med. Hvert par fjerner 5 ting mere og lader de 10 vigtigste ting blive tilbage.
5. Hvert par går sammen med et andet par og sammenligner de valgte kort. Hver gruppe forhandler sig frem til et sæt af 10 kort, alle er enige i.
6. Klassen diskuterer:
  - Hvilke ting har de fleste af os fjernet? Hvorfor?
  - Blev det vanskeligere og vanskeligere at vælge ting fra? Hvorfor?
  - Hvad er forskellen på rettigheder og behov?
  - Er rettigheder og behov forskellige fra person til person?
  - Hvorfor får ikke alle verdens børn opfyldt deres rettigheder?

**Hvert af de 20 kort kan klassificeres i en af de to kategorier:**

Rettigheder fra Børnekonventionen har artikelnumre i parentes.

Behov er ikke nødvendige for et barns overlevelse og opvækst.

RETTIGHEDER	BEHOV
Et sted at bo (27)	Smart tøj
Sund mad (24)	En cykel
Beskyttelse mod misbrug (19)	Rejser
Uddannelse (28 og 29)	Dit eget værelse
Sundhedspleje (24)	En computer
Ligestilling og beskyttelse mod diskrimination (2)	Et fjernsyn
Ren luft (24)	En musikafspiller
Ret til at udtrykke sine meninger (12)	Penge du kan bruge til, hvad du vil
Fritid og hvile (31)	Fast food
Rent vand (24)	
Mulighed for at praktisere sin kultur, sprog og religion (30)	

## 7. – 9. KLASSE

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42), BØRNS RET TIL AT UDTRYKKE DERES MENING OG AT BLIVE HØRT (ART. 12), BØRNS RET TIL AT SØGE, MODTAGE OG DELE INFORMATION (ART. 13)



**MÅL:** AT TRÆNE ELEVERNE I AT FORMULERE EGNE ARGUMENTER OG AT FORHOLDE SIG TIL EN MODPARTS ARGUMENTER



**TIDSFORBRUG:** 30-40 MINUTTER



**MATERIALER:** PAPIR (A3), SKRIVEREDSKABER

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i par, som hver får et stykke A3 papir.
2. Den ene elev udpeges til at forsvare det synspunkt, som parret får udleveret, den anden elev får til opgave at argumentere imod det.

3. Det er ikke tilladt at sige noget undervejs.
4. Eleven som er FOR synspunktet begynder øvelsen med at skrive et forsvar for synspunktet på 1 til 2 linjer på papiret. Disse 2 linjer omkranses af en "tankeboble" (kendt fra tegneserier).
5. Derefter kommenterer den anden elev skriftligt på den første elevs argument og skriver sit eget synspunktet.
6. Papiret skubbes tilbage til den første elev, som genkommenterer og fremfører yderligere argumenter.
7. Tankeboblerne forbindes undervejs med streger, så man kan følge argumentationen. Det kan være en god idé at følge en "Ja.... men..." struktur i besvarelserne.
8. Plenum: Spørg eleverne om deres oplevelse af at udveksle synspunkter på denne måde.

#### **EKSEMPLER PÅ SYNSPUNKTER:**

- I fattige lande er det vigtigere at bruge penge på rent drikkevand end på at bygge skoler.
- Børnekonventionen burde indeholde en "ret til at være lykkelig".
- Børnearbejde skal være tilladt i udviklingslandene, for ellers ville mange produkter (tøj, sko, mobiltelefoner) blive alt for dyre for os.
- Det er vigtigere, at piger kommer i skole, fordi de er flittigere end drenge.
- Børn har aldrig haft det så godt som nu.
- Der må ikke være forskellige religioner i samme land.
- Børn under 16 år har ikke brug for et privatliv.
- Krigen i Syrien er ligegyldig for os.
- Børnekonventionen er ikke så vigtig, fordi børn i Danmark ikke har ret meget tilfælles med f.eks. børn i Brasilien, Canada eller Thailand.
- Børn burde få stemmeret, når de er 14 år gamle.
- Forældre må ikke blive skilt.
- Alle børn skal lære mindst 4 sprog, før de fylder 12 år.
- Det skal være forbudt at flygte fra sit eget land.





# FAGOPDELT UNDERVISNING



# DANSK

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT BØRN AKTIVT BRUGER DERES VIDEN OM RETTIGHEDER, NÅR VI I DANSK ARBEJDER MED KOMPETENCEMÅLET *FORTOLKNING*



**TIDSFORBRUG:** SOM EN DEL AF DEN NATURLIGE SAMTALE OM HOVEDPERSONEN I EN FORTÆLLING



**MATERIALER:** KLASSENS CHARTER ELLER BØRNEKONVENTIONEN (BILAG 1)

---

**FREMGANGSMÅDE:**

Når børnene har læst 1 side i læsebogen, arbejdet med en roman, analyseret et eventyr eller en novelle, giver man dem til opgave at finde artikler i Børnekonventionen, som relaterer til det, hovedpersonen oplever eller de temaer, der er i spil. Det kan gøres på klasseniveau, som makkeraktivitet, i grupper eller individuelt på alle alderstrin.



## TIL DE YNGSTE

Udvælg 2 eller 3 artikler børnene kan vælge mellem.  
Brug f.eks. et folkeeventyr eller dagens side i læsebogen som afsæt.  
Lad børnene f.eks. selv komme med idéer til, hvordan man kan vise det, de har fundet frem til.

## EKSEMPLER PÅ LITTERATUR:

Gummi-Tarzan  
Mio min Mio  
Brødrene Løvehjerte  
Den lille pige med svovlstikkerne

# DANSK

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT BØRN AKTIVT KAN OMSÆTTE DERES VIDEN OM BØRNS RETTIGHEDER TIL ET HANDLINGSFORLØB I EN HISTORIE



**MATERIALER:** BØRNEKONVENTIONEN (BILAG 1)

---

**Beskrivelse:** I forbindelse med, at klassen skal lave en skriftlig opgave bliver oplægget, som man bruger som afsæt, en artikel fra Børnekonventionen.

**FREMGANGSMÅDE:**

1. Lærer eller elev udvælger en artikel – f.eks. artikel 2: Det er lige meget, hvordan man ser ud osv. – alle skal have det lige godt.
2. Eleven skal nu digte en historie, en novelle eller et eventyr, der tager afsæt i, at denne ret ikke opfyldes. Det kan være at hovedpersonen oplever, at nogen griner og siger, at man har en grim næse.
3. Historien skal handle om, hvad barnet, kammeraterne eller de voksne gjorde for, at hovedpersonen igen fik sin ret opfyldt.





# DANSK

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT BØRN AKTIVT KAN UNDERSØGE OG REFLEKTERE OVER BØRNS RETTIGHEDER



**MATERIALER:** MOBILTELEFON, IPAD, PC

---

**Beskrivelse:** Med udgangspunkt i øvelsen "Rejsen til en fremmed planet", beskrevet tidligere i dette undervisningsmateriale, interviewer eleverne hinanden i forhold til deres overvejelser om, hvilke rettigheder, de vil tage med til den fremmede planet.

Se eventuelt øvelsen "Rejsen til en fremmed planet" tidligere i materialet.

**FREMGANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i grupper á 5. Hver gruppe vælger en elev, der skal være journalist igennem arbejdet med "Rejsen til en fremmed planet". I arbejdet anvendes en mobiltelefon eller en tablet til at filme med. Resten af gruppen deler sig op i par.
2. Journalisten laver til at begynde med en kort indledning, hvor han/hun fortæller om projektet.

3. Parrene tegner deres 4 selvvalgte kort og derefter laves et kort interview, hvor parret får mulighed for at begrunde deres valg af ting til turen.
4. Efter at have fjernet de 9 første kort laves igen et kort interview. Parret skal forklare, hvorfor de har truffet netop de valg.
5. Dette gentages efter fjernelsen af yderligere 5 ting
6. Når parrene er samlet til en gruppe laves en kort film, hvor alle kort vises. Intervieweren filmer den dialog, der finder sted, mens gruppen udvælger de 10 fælles kort.
7. Til slut laves et kort interview med gruppens deltagere.  
Stil spørgsmål som:
  - Hvad blev I hurtigt enige om? Er der ting du gerne ville have haft med på turen, men som ikke kom med?
  - Kan du sige noget om hvorfor I valgte som I gjorde?
  - Hvad er forskellen på, en rettighed og et behov?
8. Gruppen skal nu i fællesskab klippe deres film. Til det anvender de telefon, PC eller tablet. Har klassen SkoleTube kan programmet Pinnacle Studio anbefales.
9. Eleverne skal igennem dialog udvælge de vigtigste pointer fra det videomateriale, der er lavet. Igennem denne dialog sættes yderligere fokus på rettigheder og behov. Ved at dokumentere dialogen kan grupperne se, hvilke overvejelser de andre grupper har haft. Dette åbner igen op for en dialog om vores ligheder og forskelle.

# ENGELSK

---



**TEMA:** BØRNS RET TIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE FÅR TRÆNET DERES SPROGLIGE ENGELSK KUNDSKABER I FORHOLD TIL BØRNS RETTIGHEDER



**TIDSFORBRUG:** 45 MINUTTER



**MATERIALER:** IPAD, PC, PAP, TUSSE

---

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Eleverne deles i grupper af 2-3 personer
2. Hver gruppe oversætter filmen "What are child rights?" lavet af UNICEF Australia  
  
<https://www.youtube.com/watch?v=V1BFLitBkco>
3. Bed eleverne om at lave en ordliste på engelsk med nøgleord om eller fra Børnekonventionen



## Kreativ aktivitet

1. Klassen inddeles i grupper. Hver gruppe laver en plakat med nøgleordene samt gruppens egne tanker om Børnekonventionen og børns rettigheder.
2. Klassen laver et mini klassecharter, hvor de oversætter klassens eksisterende charter til engelsk.



## BILLEDKUNST

---



**TEMA:** BØRNS RETTIL AT BLIVE HØRT (ART. 12), BØRNS RETTIL AT SØGE, MODTAGE OG VIDEREGIVE INFORMATION (ART. 13)



**MÅL:** AT ELEVERNE FÅR VIDEN OM BØRNEKONVENTIONEN, AT ELEVERNE FÅR EN FORSTÅELSE FOR BEGREBERNE "FRIHED", "FRED" OG "IDENTITET".



**TIDSFORBRUG:** SE DEN ENKELTE ØVELSE



**MATERIALER:** SE DEN ENKELTE ØVELSE

---

Følgende materiale er udviklet af Kirsten Nielsen, som er pædagog og billedkunstlærer ved Langelinieskolen. Langelinieskolen blev certificeret som UNICEF Rettighedsskole i 2015 og er dermed Danmarks første Rettighedsskole.

Med udgangspunkt i "Hvad er et godt liv?" "Hvad betyder noget i mit liv?", "Hvor har du det godt?" arbejdes der i nedenstående øvelser med værdierne og begreberne: Frihed, fred og identitet

Børn, der hverken kan læse eller skrive udtrykker sig med andet end ord. De tegner på papir, modellerer i ler eller bygger små skulpturer med forskellige materialer. Alt sammen for at give udtryk for en stemning eller følelse de har i sig. Formålet med følgende øvelser er at præsentere eleverne for forskellige begreber, som visualiserer de udvalgte rettigheder. Eleverne lærer forskellige materialer og metoder at kende, som de kan udtrykke sig med.

# ØVELSER

## FRED

**Tema:** Barnets ret til beskyttelse og pleje under væbnede konflikter (art. 38).

**Mål:** At skabe opmærksomhed omkring begrebet "fred" som det omvendte af krig og konflikt.

**Tidsforbrug:** 90 minutter

**Materialer:** Ecolinefarver, akvarelpapir, rammer

### Øvelse:

Tal med eleverne om, hvad det vil sige, at der er krig og hvad det vil sige, at der fred. Bed eleverne om at komme med deres egne bud på, hvad de forstår ved begrebet fred.

- Bed eleverne om at male et billede med farver de bliver beroliget, glad og/eller fredfyldt af.

## IDENTITET

**Tema:** Alle børn er lige og har retten til at blive beskyttet mod diskrimination (art. 2), alle børn har ret til at have det godt (art. 26)

**Mål:** At øge elevernes selvforståelse og respekten for andres selvopfattelse.

**Tidsforbrug:** 90 - 120 minutter.

**Materialer:** Selvhærdende ler, trærammer og diverse materialer til at bygge med, rammer 30x30, acrylmaling, pensler, blyanter, oplæg med ansigtspropertioner, spejle

### Øvelse:

#### A) "Hvem er du?":

- Hver elev laver et selvportræt, som indrammes i en 30x30 ramme
- Hver elev laver en lille figur, som er eleven selv eller er en som eleven godt kan lide. Figuren må godt have form som et dyr eller en ting. Den skal være omkring 5 cm.

#### B) "Hvor har du det godt og er tryk?":

- Hver elev laver et rum, hvor vedkommende føler sig tryk. Det kan være alt fra en skov, en hytte i sneen, farmors hus, eget værelse eller noget helt andet. Rummet skal huse den lille figur, som eleverne lavede i øvelse A.

## **FRIHED**

**Tema:** Alle børn har ret til hvile og fritid (art. 31), alle børn har ret til at udtrykke sig og søge information (art. 13)

**Mål:** At eleverne får en forståelse for begrebet "frihed" i deres liv og i deres omgivelser.

**Tidsforbrug:** 2 x 90 minutter

**Materialer:** Karton til at lave "søger", papir, ler og penselglasur

### **Øvelse:**

#### **"Hvor oplever du "frihed" på skolens område?"**

- Hver elev får udleveret et stykke karton, hvoraf de laver en "søger". Søgeren er et hul i et stykke karton, som giver et udsnit af det, man ser på.
- Eleverne går nu rundt på skolen eller i skolens ude-områder og vælger det område, hvor de oplever frihed. Søgeren holdes op mod dette område og eleven husker det udsnit af området, som søgeren viser.
- Tilbage i værkstedet får hver elev en klump ler, på hvilket de modellerer det udsnit, de så gennem søgeren.
- Kaklerne bliver herefter forglødet og glaseret og brændt igen.

## **UFRIHED OG FÆNGSEL**

**Tema:** Børns ret til at udtrykke deres mening og at blive hørt (art. 12)

**Mål:** At eleverne får en forståelse for forskellen mellem frihed og ufrihed.

**Tidsforbrug:** 120 min

**Materialer:** Papirler, trærammer, sugerør, ispinde, tændstikker m.m.

### **Øvelse:**

#### **"Hvad er det modsatte af frihed og hvor finder vi det?"**

- Plenum: Tal med eleverne om, hvad de forstår ved frihed og ufrihed. Vælg et af temaerne som eleverne tager op eller vælg et tema selv som klassen skal arbejde. Der kan f.eks. arbejdes med dyr i Zoologisk Have:
- Hvis der arbejdes med Zoologisk Have som tema vælger hver elev et dyr, de vil arbejde med i ler. Herefter skal der fremstilles bure til dyrene. En proces som giver fordybelse og gode snakke om, hvordan dyrene lever m.m.
- Uanset tema, kan eleverne arbejde med dette tema i ler og derigennem udtrykke deres tanker om ufrihed og fængsel.



"Mig selv og min ven."  
William 2.klasse



"Jeg har det godt og føler mig tryk, når jeg er i en hytte, på skiferie i Norge, sammen med min familie." Cecilia 3.klasse



"Jeg føler mig tryk, ved min farmors hus. Under en bro, der går over vandet." Nanna 2. klasse



En søger er et hul i et stykke karton. Hér bliver søgeren rettet mod en trækrone.  
Nathalia 3.klasse



Kanin i søgeren,  
Elias 2.klasse



Der bliver arbejdet med dyr i opgaven om "Ufrihed og fængsel!"  
William 2.klasse



"Jeg synes at fredage er frihed for mig." William 2.klasse



Kaninen modelleres i papirler,  
Elias 2.klasse



Trækrone modelleres i papirler,  
Nathalia 3.klasse



Evaluering af dagens opgave om "Fred", akvarel på papir.



Selvportræt,  
Anushka 3.klasse



Sæl i bur,  
Cornelia 2.klasse



Selvportræt,  
Asta 3.klasse



Portrætmaleri,  
Anushka 3.klasse

Formålet med følgende øvelse er at præsentere eleverne for forskellige begreber, som visualiserer de udvalgte rettigheder.

# UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING/IDRÆT



**TEMA:** BØRNS RETTIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE LÆRER OM RETTIGHEDERNES TEMAER



**TIDSFORBRUG:** 30-45 MINUTTER



**MATERIALER:** KASSER ELLER PLASTIKLOMMER, RETTIGHEDSKORT (BILAG 4),  
**BILAG:** "TREKANT-STAFET" – BILAG A, B OG C

Følgende øvelse er udviklet af Rikke Falkenberg Kofoed fra Leg med IT – Kreativ læring. Se linksamling for link til Leg med IT.

**FREM GANGSMÅDE:**

1. Klassen deles i hold af 4-5 elever.
2. Der printes kort med Børnekonventionens artikler. Benyt eventuelt kortene beregnet til øvelsen – se bilag: "Trekant-Stafet" - Bilag A.



Trekant-stafet- bilag A  
scanningskode

3. Hver gruppe får et sæt kort – kortene placeres i en bunke på A (det ene hjørne i en trekantet bane). Kortene skal inddeles i 4 kategorier.
4. Eleverne står i grupper på B (det 2. hjørne i en trekantet bane).
5. Kasserne eller plastiklommerne, hvortil kortene skal bringes, udgør 3. hjørne i trekanten C
6. På skift løber eleverne hen og henter et kort, kortet tages med tilbage til gruppen, der sammen vurderer i hvilken kasse, kortet skal placeres.
7. Eleven, der har hentet kortet bringer kortet til den rigtige kasse og løber tilbage til holdet.
8. Nu kan den næste elev tage turen

#### KATEGORIERNE:

- Kasse/plastiklomme 1: Børns grundlæggende rettigheder, f.eks. mad, sundhed og et sted at bo
- Kasse/plastiklomme 2: Børns ret til udvikling, f.eks. skolegang, fritid, leg og information
- Kasse/plastiklomme 3: Børns ret til beskyttelse, f.eks. mod krige, vold, misbrug og udnyttelse
- Kasse/plastiklomme 4: Børns ret til medbestemmelse, som f.eks. indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed

Benyt eventuelt de 4 kategori-kort i bilaget: "Trekant-Stafet" - Bilag B, som overskrifter til de 4 forskellige kasser/plastiklommer. Eller scan nedenstående kode for online-version af de fire kategori-kort. (Trekant-Stafet- bilag B)

**OBS:** For baggrundsviden om de 4 kategorier, som børns rettigheder er inddelt i, se da bilag: "Trekant-Stafet" - Bilag C. Eller scan nedenstående kode for online version (Bilag C).



Trekant-Stafet" - Bilag B  
scanningskode



Trekant-Stafet" - Bilag C  
scanningskode





# SAMFUNDSFAG



**TEMA:** BØRNS RETTIL AT KENDE BØRNEKONVENTIONEN (ART. 42)



**MÅL:** AT ELEVERNE OPNÅR EN FORSTÅELSE FOR RETTIGHEDERNE I DERES EGET LIV



**TIDSFORBRUG:** 45-90 MINUTTER



**MATERIALER:** IPAD, PC

## UNGDOMSLIV I DANMARK – HVAD BETYDER RETTIGHEDERNE FOR MIT LIV?

### FREMGANGSMÅDE:

1. Eleverne skal lave en film, hvor de med udgangspunkt i Børnekonventionen skal producere en film om deres eget liv og deres rettigheder.
2. I arbejdet udvælges et antal artikler, der inddrages i arbejdet.
3. Forslag til artikler:
  - Artikel 2: Retten til ligestilling og beskyttelse mod diskrimination.
  - Artikel 16: Retten til privatliv
  - Artikel 12: Retten til at udtrykke sin mening

Eleverne opfordres til at lave en grundig drejebog, inden de starter optagelserne.

For skoler med SkoleTube abonnement kan programmet Pinnacle Studio med fordel bruges. Alternativt anbefales programmer som Imovie, Movie Maker m.v.





# Linksamling

Yderligere information og undervisningsmateriale om børns rettigheder kan findes via nedenstående links.

Amnesty International:  
[www.amnesty.dk](http://www.amnesty.dk)

Det Danske Spejderkorps:  
[www.dds.dk](http://www.dds.dk)

UNICEFs internationale kontorer – oversigt på  
[www.unicef.org/infobycountry](http://www.unicef.org/infobycountry)

Faktalink:  
[www.faktalink.dk](http://www.faktalink.dk)

Leg med IT:  
[www.legmedit.dk](http://www.legmedit.dk).

Leg med IT samarbejder med Unicef omkring udvikling af undervisningsmaterialer

[www.medborger.net](http://www.medborger.net)

# BILAG

## Øversigt

Bilag 1: Børnekonventionen

Bilag 2: Deltagelsesstigen

Bilag 3: Rettigheds- og Behovskort

Bilag 4: Rettighedskort

Til "Trekants-Stafet", s. 92-93:

Trekant-Stafet bilag A: Rettighedskort

Trekant-Stafet bilag B: Fire kategori-kort

Trekant-Stafet bilag C: Børns rettigheder

i fire kategorier

# BØRNEKONVENTIONEN

## ARTIKEL 1 DEFINITIONEN PÅ ET BARN

Børn er personer under 18 år, medmindre den nationale lovgivning fastsætter en lavere myndighedsalder.

## ARTIKEL 2 LIGESTILLING OG BESKYTTELSE MOD DISKRIMINATION

Alle rettigheder gælder for alle børn uden undtagelse. Staten skal beskytte børn mod alle former for diskrimination.

## ARTIKEL 3 SIKRING AF BARNETS INTERESSER

Samfundet skal sikre barnets tarv, når der træffes beslutninger. Staten er forpligtet til at vedtage særlige regler, der beskytter barnet og er nødvendige for barnets trivsel.

## ARTIKEL 4 OPFYLDELSE AF KONVENTIONENS HENSIGTER

Staten er forpligtet til at leve op til konventionens ord og hensigter.

## ARTIKEL 5 FORÆLDRES ANSVAR

Staten skal respektere forældres ansvar for at give barnet den vejledning og støtte, som er mest hensigtsmæssig for barnets evner og udviklingsmuligheder.

## ARTIKEL 6 RETTEN TIL LIVET

Barnet har en naturlig ret til livet, og staten skal sikre barnets overlevelse og udvikling.

## ARTIKEL 7 NAVN OG NATIONALITET

Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og har ret til et navn, til at opnå statsborgerskab og så vidt muligt til at kende og blive passet af sine forældre.

## ARTIKEL 8 BESKYTTELSE AF IDENTITET

Staten er forpligtet til at beskytte og om nødvendigt genskabe barnets grundlæggende identitet (navn, statsborgerskab og familierelationer).

## ARTIKEL 9 FORÆLDRES BESKYTTELSE AF BARNET

Barnet har ret til at bo sammen med sine forældre, medmindre det ikke er i barnets tarv. Barnet har ret til at opretholde kontakt til begge forældre, hvis barnet lever adskilt fra den ene eller dem begge. Staten skal genskabe kontakten, hvis adskillelsen skyldes årsager, iværksat af staten.

## ARTIKEL 10 FAMILIESAMMENFØRING

Staten skal behandle ansøgninger om familiesammenføring fra et barn eller barnets forældre på en positiv, human og hurtig måde. Et barn, hvis forældre har fast bopæl i forskellige stater, har ret til at have direkte kontakt med begge forældre.

## ARTIKEL 11 KIDNAPNING OG TILBAGEHOLDELSE

Staten skal bekæmpe kidnapning af børn til udlandet og hjælpe dem med at vende tilbage.

## ARTIKEL 12 RETTEN TIL AT UDTRYKKE MENINGER

Barnet har ret til at give udtryk for en mening og krav på, at denne mening respekteres i overensstemmelse med barnets alder og modenhed.

## ARTIKEL 13 YTRINGSFRIHED

Barnet har ret til at give udtryk for sine følelser og synspunkter, medmindre det krænker andres rettigheder, national sikkerhed eller offentlig orden. Barnet har ret til at søge, modtage og videregive information.

## ARTIKEL 14 FRIHED FOR TANKE, SAMVITIGHED OG RELIGION

Barnet har ret til frit at bestemme og udøve sin tro. Staten skal respektere undervisning i denne tro.

## ARTIKEL 15 FORENINGS OG FORSAMLINGSFRIHED

Barnet har ret til at oprette og deltage i foreninger og forsamlinger, medmindre det krænker andres rettigheder, national sikkerhed eller offentlig orden.

## ARTIKEL 16 BESKYTTELSE AF PRIVAT- OG FAMILIELIVET

Barnet har ret til beskyttelse mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privat- og familieliv.

## ARTIKEL 17 MEDIERNES ROLLE

Staten skal sikre barnets adgang til informationer fra et bredt udsnit af både nationale og internationale kilder.

## ARTIKEL 18 BØRNEOPDRAGELSE

Staten skal anerkende, at forældre eller værge har hovedansvaret for barnets opdragelse. Staten skal vejlede og hjælpe med denne opgave.

## ARTIKEL 19 BESKYTTELSE MOD MISHANDLING

Staten skal beskytte barnet mod alle former for mishandling begået af forældre eller andre. Staten skal hjælpe barnet, når barnet har været udsat for mishandling.

## ARTIKEL 20 FORÆLDRELØSE BØRN

Staten skal sørge for særlig beskyttelse af børn, der har mistet eller er afskåret fra deres forældre og familie og sikre alternativ omsorg som f.eks. anbringelse i pleje eller adoption.

## ARTIKEL 21 ADOPTION

Staten skal sikre, at adoption kun tillades, når det er til barnets bedste.

## ARTIKEL 22 FLYGTNINGEBØRN

Staten skal sørge for særlig beskyttelse af børn, som er flygtninge eller som søger flygtningestatus. Staten skal samarbejde med ansvarlige organisationer om at beskytte og hjælpe flygtningebørn med at blive genforenet med deres familier.

## ARTIKEL 23 HANDICAPPEDE BØRN

Det handicappede barn har ret til at modtage den bedste form for hjælp, omsorg og oplæring for at sikre barnet størst mulig selvtilid og mulighed for at leve et indholdsrigt og aktivt liv.



## ARTIKEL 24 SUNDHED

Barnet skal have adgang til sundhedsydelse og lægehjælp. Staten skal nedbringe børnedødeligheden og skal arbejde for at afskaffe traditionelle skikke, der kan skade barnets sundhed.

## ARTIKEL 25 PERIODISK KONTROL AF BØRN PÅ INSTITUTION

Staten skal regelmæssigt vurdere forholdene for børn, der er anbragt i pleje eller behandling.

## ARTIKEL 26 SOCIAL SIKKERHED

Barnet har ret til social sikkerhed.

## ARTIKEL 27 LEVESTANDARD

Barnet har ret til en levestandard, der sikrer fysisk, psykisk, moralsk og åndelig udvikling. Forældrene har ansvar for at sørge for denne udvikling, og staten har pligt til at hjælpe.

## ARTIKEL 28 UNDERVISNING

Barnet har ret til undervisning. Staten skal sikre, at grundskoleundervisningen er obligatorisk og gratis for alle børn, og at skolens disciplin er menneskeværdig.

## ARTIKEL 29 UNDERVISNINGENS MÅLSÆTNING

Staten har ansvar for at sikre, at undervisningen er med til at udvikle barnets personlighed og evner. Samfundet skal forberede barnet til et aktivt liv som voksen, fremme respekten for menneskerettighederne og have respekt for barnets egne kulturelle og nationale værdier.

## ARTIKEL 30 MINORITETER

Barnet har ret til at leve i overensstemmelse med sin egen kultur og til at praktisere sin egen religion og sit eget sprog i lande, hvor de tilhører etniske, religiøse eller sproglige mindretal.

## ARTIKEL 31 HVILE OG FRITID

Barnet har ret til hvile, fritid og deltagelse i kulturelle og kreative aktiviteter.

## ARTIKEL 32 BØRNEARBEJDE

Staten skal beskytte børn mod arbejde, der udgør en trussel mod deres helbred, undervisning og udvikling, og staten skal fastsætte en mindstealder for børns arbejde og sikre passende arbejdsforhold.

## ARTIKEL 33 NARKOTIKAMISBRUG

Barnet har ret til beskyttelse mod brug af narkotika og mod at blive inddraget i produktion eller handel med narko.

## ARTIKEL 34 SEKSUEL UDNYTTELSE

Barnet har ret til beskyttelse mod seksuel udnyttelse og mishandling – herunder prostitution – medvirken i pornografi og andre ulovlige seksuelle aktiviteter.

## ARTIKEL 35 HANDEL MED OG BORTFØRELSE AF BØRN

Staten skal forhindre bortførelse af og handel med børn.

## ARTIKEL 36 ANDRE FORMER FOR UDNYTTELSE

Barnet har ret til beskyttelse mod alle former for udnyttelse.

## ARTIKEL 37 TORTUR OG STRAF

Børn må ikke udsættes for tortur, nedværdigende behandling, dødsstraf eller livsvarigt fængsel. Børn, der er anholdt, tilbageholdt eller fængslet, har ret til juridisk bistand og en menneskeværdig behandling. Frihedsberøvede børn skal holdes adskilt fra voksne og har ret til at have forbindelse til deres familie.

## ARTIKEL 38 VÆBNEDE KONFLIKTER

Staten skal overholde internationale aftaler om krigsførelse og sikre, at børn under 15 år ikke direkte deltager i kamphandlinger, ligesom staten skal begrænse rekrutteringen af 15-18-årige. Staten skal yde beskyttelse og pleje til alle børn, som er berørt af væbnede konflikter.

## ARTIKEL 39 REHABILITERENDE PLEJE

Staten skal sikre, at børn, der har været udsat for forsømmelse, udnyttelse, mishandling eller tortur, får den mest hensigtsmæssige behandling, så de kan integreres i samfundet igen.

## ARTIKEL 40 BEHANDLING I RETS-SAGER

Barnet skal anses for uskyldig, indtil andet er bevist. Barnet har ret til retshjælp og til retfærdig behandling. Staten skal tage særlige hensyn til unge lovovertrædere og fastsætte en minimumsalder for strafbare forhold. Sanktioner mod børn skal bygge på resocialisering i stedet for straf.

## ARTIKEL 41 TIL BARNETS BEDSTE

Intet i konventionen skal modvirke nationale eller internationale love, der er bedre for virkeliggørelsen af barnets rettigheder.

## ARTIKEL 42 OFFENTLIGHEDENS KENDSKAB TIL KONVENTIONEN

Staten skal sørge for, at denne konvention bliver almindeligt kendt blandt både børn og voksne.

## ARTIKEL 43 NEDSÆTTELSE AF EN KOMITÉ OM BARNETS RETTIGHEDER

FN vælger en ekspertkomité til internationalt at følge deltagerlandenes opfyldelse af konventionen.

## ARTIKEL 44-45 STATENS FORPLIGTELSE TIL AT RAPPORTERE TIL KOMITEEN

Kontrol med opfyldelsen af konventionens hensigter.

## ARTIKEL 46-54

Underskrift, ratifikation, ikrafttræden og andre tekniske forhold vedrørende konventionen.

# DELTAGELSESSTIGEN

## 8. INITIATIVTAGENDE OG VOKSEN-INVOLVERENDE DELTAGELSE

Børn tager initiativ til et projekt, som de voksne støtter op om og involveres i på børnenes præmisser.

## 7. INITIATIVTAGENDE DELTAGELSE

Børn udtænker, organiserer og styrer selv et projekt uden voksnes indblanding.

## 6. MEDBESTEMMENDE DELTAGELSE

Børn får medindflydelse på voksen-initiativer.

## 5. KONSULTERET OG INFORMERET DELTAGELSE

Børn konsulteres i omfattende grad i et projekt, som de voksne står for.

## 4. UDPEGET OG INFORMERET DELTAGELSE

Voksne inviterer børn til at medvirke i en bestemt anledning, informerer dem om hvorfor og på hvilke præmisser, hvorefter børnene selv beslutter, om de vil være med.

## 3. SYMBOLSK DELTAGELSE

Børn får tilsyneladende lov at komme til orde, men formålet er dybest set at underbygge de voksnes børnevenlige image – ikke at fremme børnenes egne interesser.

## 2. DEKORERENDE DELTAGELSE

Børn bruges som staffage og synger eller danser som supplement til de voksnes snak. De voksne foregiver ikke, at børnene medvirker af hensyn til deres egen interesse.

## 1. MANIPULERET DELTAGELSE

Voksne bruger børn til at fremme deres egen opfattelse af børns interesser og behov uden at konsultere børnene – fx ved at lade mindre børn bære protestskilte i en demonstration.

Kilde: Ladder of Participation, Children's Participation:  
From Tokenism to Citizenship, UNICEF, 1992



**Et sted at bo**



**Smart tøj**



**Rejser**



**Sund mad**



**Beskyttelse mod misbrug**



**Uddannelse**





**Ren luft**



**Musikafspiller**



**Fast food**



**Fritid og hvile**



**Fjernsyn**



**Mulighed for at praktisere  
sin kultur, sprog & religion**







**Ret til at udtrykke sine meninger**



**Penge, du kan bruge til, hvad du vil**



**Rent vand**



**Dit eget værelse**



**Computer**



**Ligestilling og beskyttelse diskrimination**





Lægehjælp

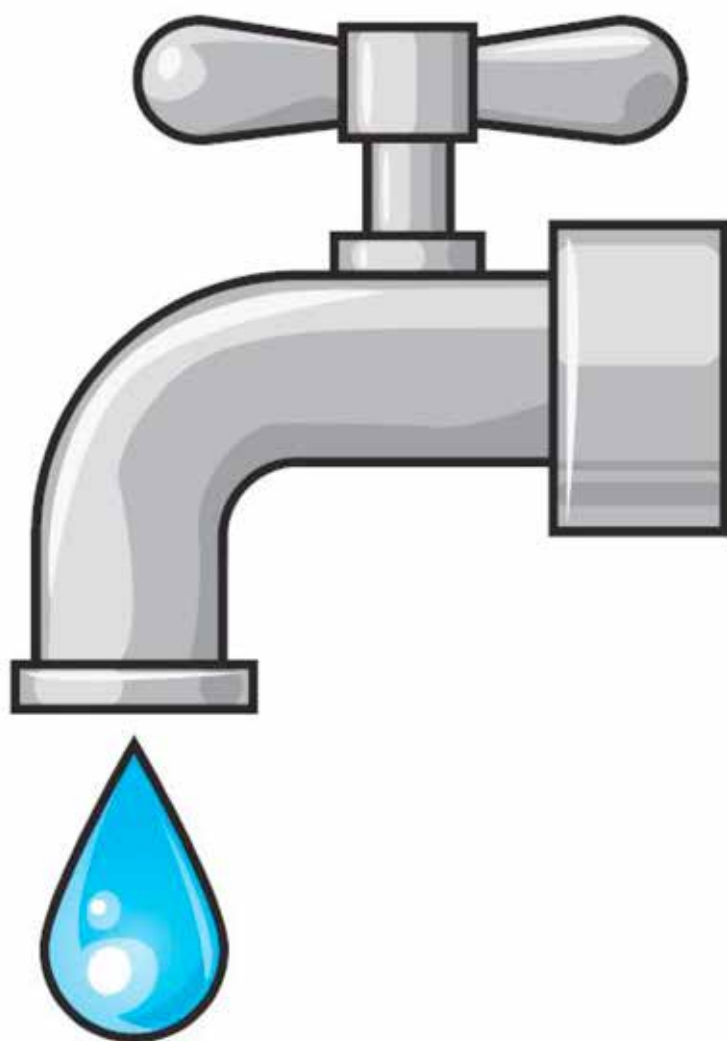


Cykel





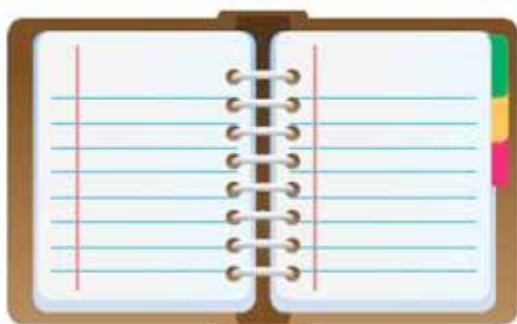
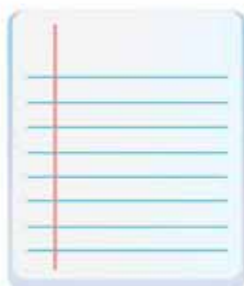
**Ren luft**



**Rent vand**



**Et sted at bo**



## Uddannelse





**Ligestilling og beskyttelse  
mod diskrimination**



**Lægehjælp**





## Sund mad





**Fritid og hvile**



**Beskyttelse mod misbrug**



**Ret til at udtrykke  
sine meninger**

klip

**Artikel 1:** Et barn er et menneske under 18 år

**Artikel 2:** Rettighederne gælder alle børn. Det er lige meget, hvordan man ser ud osv. – alle skal have det lige godt

**Artikel 3:** Man skal træffe beslutninger efter barnets interesser. Staten skal have nogle regler, der beskytter barnet

**Artikel 6:** Alle har ret til at leve, og staten skal hjælpe børn til et godt liv

**Artikel 7:** Barnet skal have et navn og et fædreland, lige fra det bliver det født

**Artikel 8:** Staten skal sikre, at barnet har et navn, land, familie osv.

klip

klip

**Artikel 9:** Barnet skal leve sammen med sine forældre, hvis det har det godt dér. Ellers skal staten hjælpe barnet med at finde et andet sted

**Artikel 10:** Hvis man har været ude af sit land, skal man kunne komme tilbage igen og blive genforenet med sin familie

**Artikel 11:** Staten skal forhindre kidnapning af børn

**Artikel 12:** Barnet har ret til at have sin egen mening, og den skal respekteres

**Artikel 13:** Barnet har ret til at lære at give udtryk for, hvad det mener

**Artikel 14:** Barnet har ret til selv at bedømme, hvilken Gud det vil tro på

klip



klip

**Artikel 15:** Barnet må medvirke i og starte en forening

**Artikel 16:** Barnet har ret til privatliv

**Artikel 17:** Barnet har ret til at vide, hvad der sker i verden (tv, radio, avis)

**Artikel 18:** Staten skal sikre, at forældrene har hovedansvaret for barnets opdragelse. Staten skal hjælpe forældrene, hvis det bliver nødvendigt

**Artikel 19:** Staten skal beskytte barnet mod alle former for mishandling. Staten skal hjælpe, hvis barnet bliver mishandlet

**Artikel 20:** Staten skal tage sig af forældreløse børn

klip



klip

**Artikel 21:** Staten skal sikre, at adoption kun sker, hvis det er til barnets bedste

**Artikel 22:** Staten skal sørge for, at børn, der er flygtninge får det godt. Staten skal samarbejde med relevante organisationer om at beskytte børn, der er flygtninge

**Artikel 23:** Et barn med handicap har ret til den bedst mulige hjælp

**Artikel 24:** Barnet skal leve sundt og godt og kunne få lægehjælp, når det er nødvendigt. Staten skal nedbringe børnedødeligheden

**Artikel 25:** Staten skal se efter, at børn på institutioner har det godt

**Artikel 26:** Barnet skal have det godt

klip

klip

**Artikel 27:** Barnet har ret til gode levevilkår. Hvis forældrene ikke kan sørge for det, skal staten hjælpe

**Artikel 28:** Børn skal gå i skole hver dag, og skolens disciplin skal være menneskeværdig

**Artikel 29:** Staten skal sikre, at undervisningen udvikler barnet til et aktivt menneske

**Artikel 30:** Et barn har lov til at have sin egen kultur, religion og sit eget sprog

**Artikel 31:** Børn skal have frihed, fritid og lov til at deltage i forskellige aktiviteter

**Artikel 32:** Barnet skal beskyttes mod hårdt og farligt arbejde. Barnet skal være et bestemt antal år, før det må arbejde

klip

klip

**Artikel 33:** Barnet skal beskyttes mod narkotika

**Artikel 34:** Barnet skal beskyttes mod seksuelt misbrug

**Artikel 35:** Staten skal forhindre handel med børn

**Artikel 36:** Børn må ikke udnyttes

**Artikel 37:** Børn må ikke udsættes for tortur og skal have det godt, hvis de er i fængsel

**Artikel 38:** Børn under 15 år skal beskyttes mod krig

klip

klip

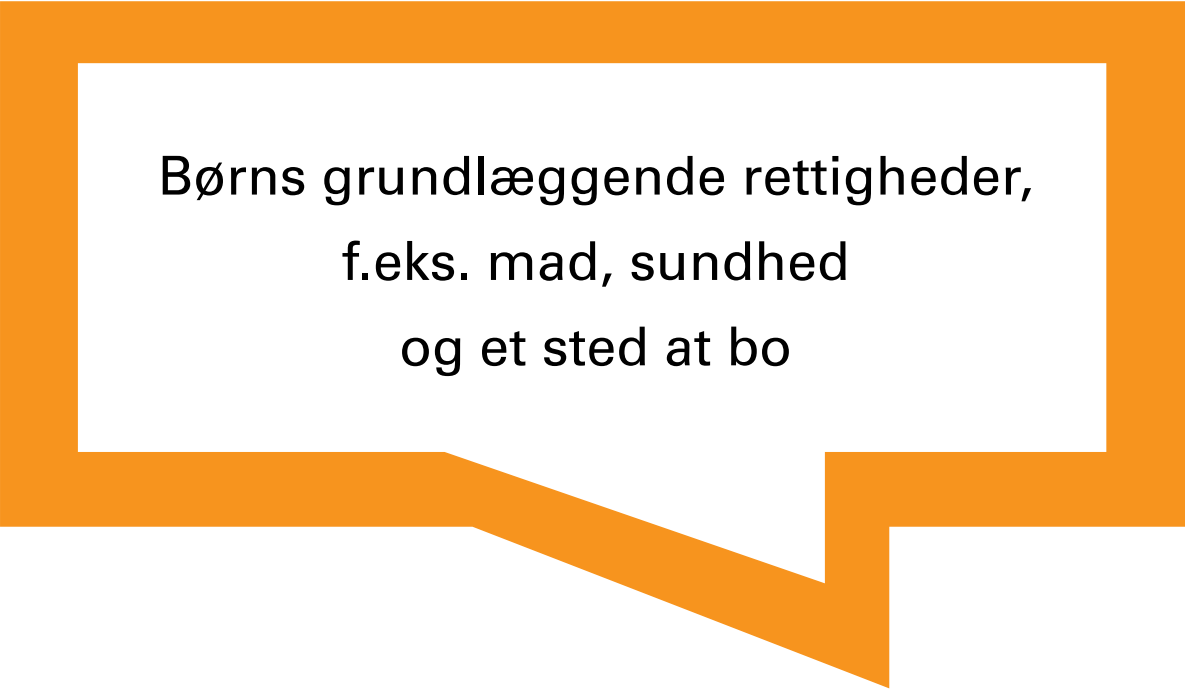
**Artikel 39:** Staten skal hjælpe børn, der har været udsat for misbrug eller tortur

**Artikel 40:** I stedet for at straffe unge lovovertrædere, skal staten hjælpe dem

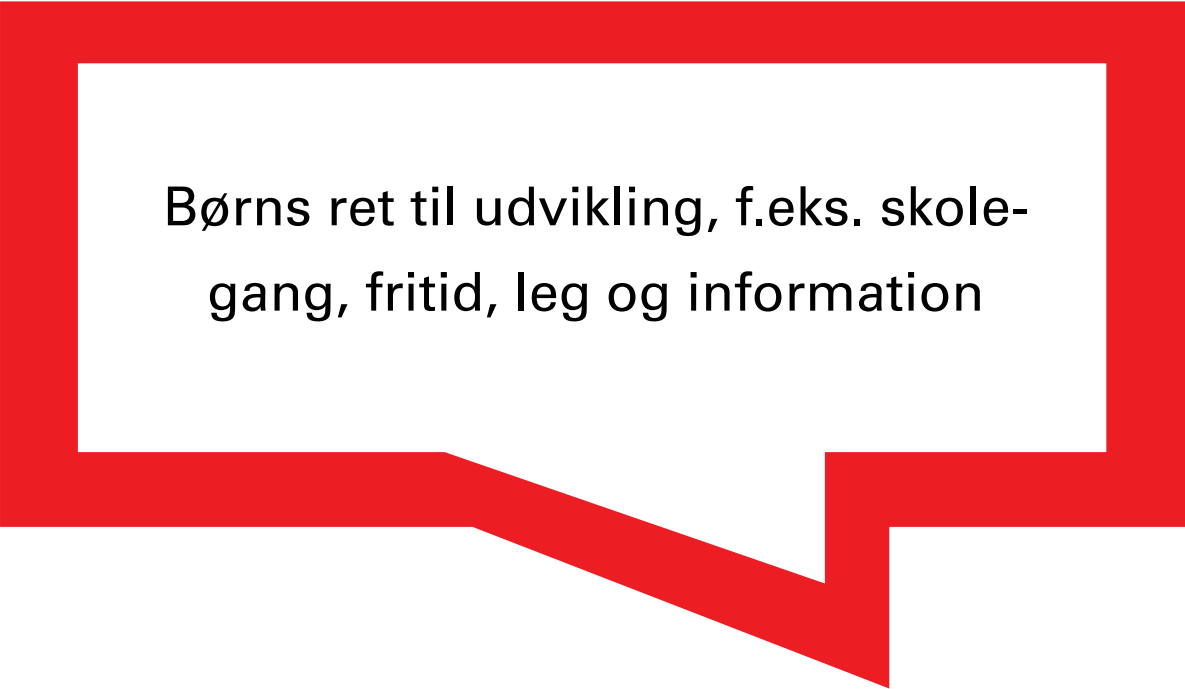
**Artikel 42:** Staten skal sørge for, at alle mennesker kender til indholdet i Børnekonventionen

klip

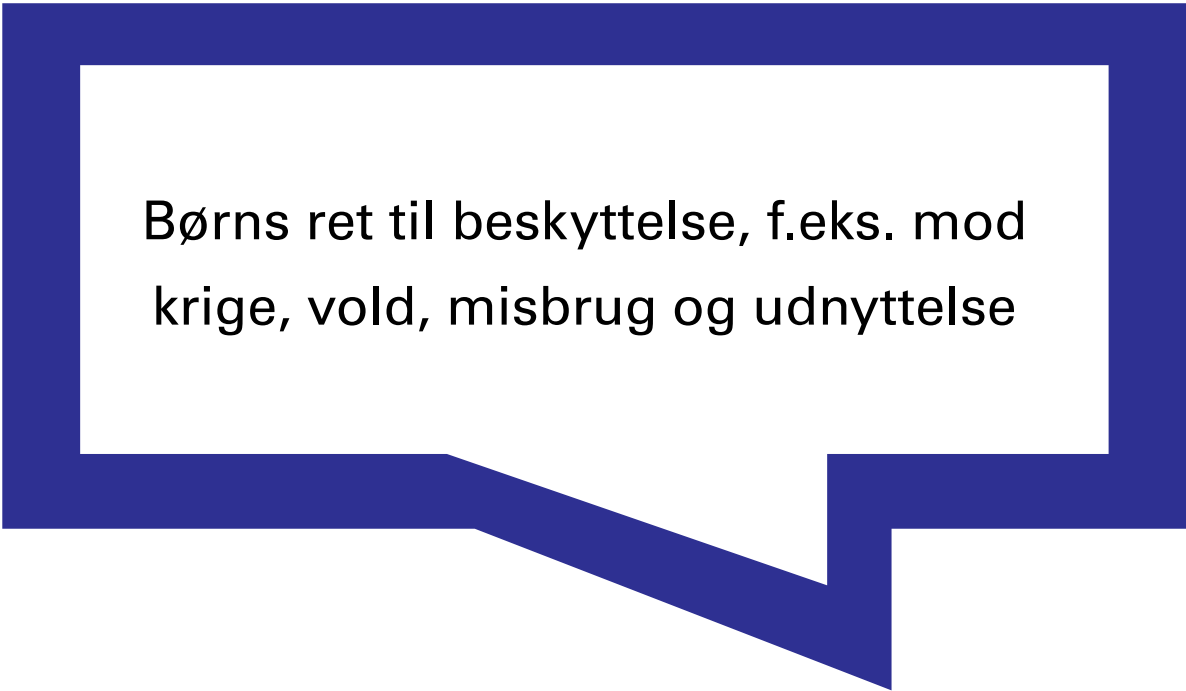




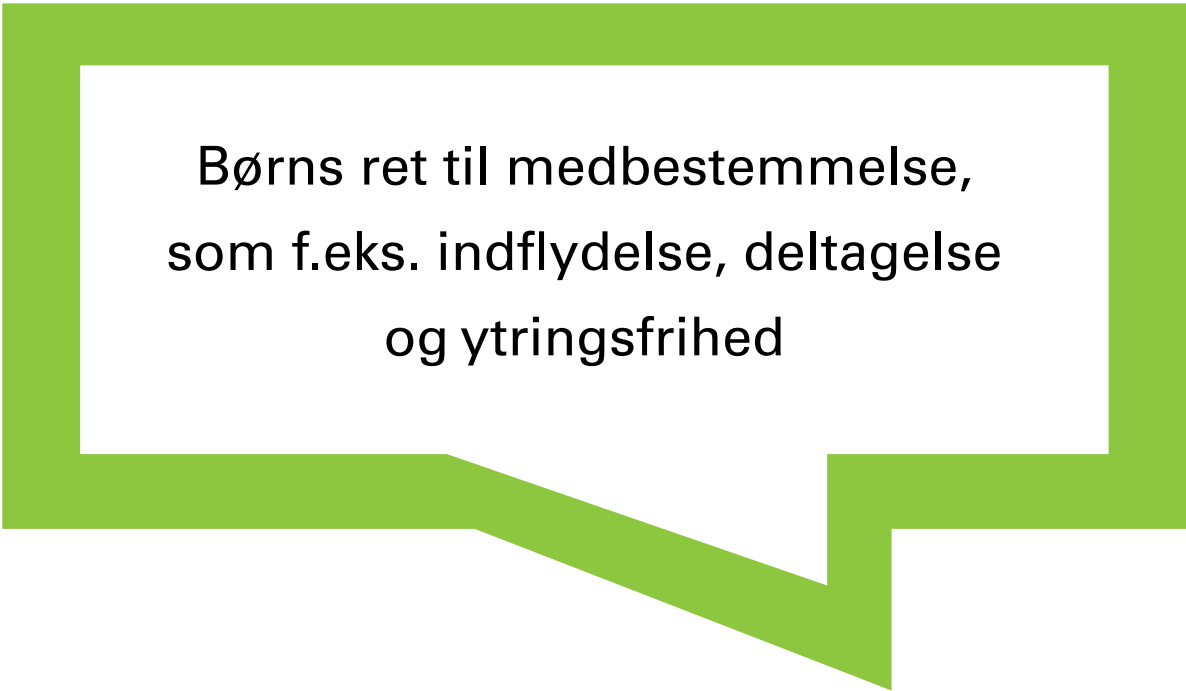
Børns grundlæggende rettigheder,  
f.eks. mad, sundhed  
og et sted at bo



Børns ret til udvikling, f.eks. skole-  
gang, fritid, leg og information



Børns ret til beskyttelse, f.eks. mod krige, vold, misbrug og udnyttelse



Børns ret til medbestemmelse, som f.eks. indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed

## BØRNS GRUNDLÆGGENDE RETTIGHEDER, F.EKS. MAD, SUNDHED OG ET STED AT BO:

- Artikel 1:** Et barn er et menneske under 18 år
- Artikel 2:** Rettighederne gælder alle børn. Det er lige meget, hvordan man ser ud osv. - alle skal have det lige godt
- Artikel 7:** Barnet skal have et navn og et fædreland, lige fra det bliver det født
- Artikel 8:** Staten skal sikre, at barnet har et navn, land, familie osv.
- Artikel 9:** Barnet skal leve sammen med sine forældre, hvis det har det godt dér. Ellers skal staten hjælpe barnet med at finde et andet sted
- Artikel 10:** Hvis man har været ude af sit land, skal man kunne komme tilbage igen og blive genforenet med sin familie
- Artikel 16:** Barnet har ret til privatliv
- Artikel 23:** Et barn med handicap har ret til den bedst mulige hjælp
- Artikel 24:** Barnet skal leve sundt og godt og kunne få lægehjælp, når det er nødvendigt. Staten skal nedbringe børnedødeligheden
- Artikel 25:** Staten skal se efter, at børn på institutioner har det godt
- Artikel 26:** Barnet skal have det godt
- Artikel 27:** Barnet har ret til gode levevilkår. Hvis forældrene ikke kan sørge for det, skal staten hjælpe



## **BØRNS RET TIL UDVIKLING, F.EKS. SKOLEGANG, FRITID, LEG OG INFORMATION:**

**Artikel 17:** Barnet har ret til at vide, hvad der sker i verden (tv, radio, avis)

**Artikel 18:** Staten skal sikre, at forældrene har hovedansvaret for barnets opdragelse. Staten skal hjælpe forældrene, hvis det bliver nødvendigt

**Artikel 28:** Børn skal gå i skole hver dag, og skolens disciplin skal være menneskeværdig

**Artikel 29:** Staten skal sikre, at undervisningen udvikler barnet til et aktivt menneske

**Artikel 31:** Børn skal have frihed, fritid og lov til at deltage i forskellige aktiviteter

**Artikel 42:** Staten skal sørge for, at alle mennesker kender indholdet af Børnekonventionen

## BØRNS RET TIL BESKYTTELSE, F.EKS. MOD KRIGE, VOLD, MISBRUG OG UDNYTTELSE:

- Artikel 3:** Man skal træffe beslutninger efter barnets interesser. Staten skal have nogle regler, der beskytter barnet
- Artikel 6:** Alle har ret til at leve, og staten skal hjælpe børn til et godt liv
- Artikel 11:** Staten skal forhindre kidnapning af børn
- Artikel 19:** Staten skal beskytte barnet mod alle former for mishandling. Staten skal hjælpe, hvis barnet bliver mishandlet.
- Artikel 20:** Staten skal tage sig af forældreløse børn
- Artikel 21:** Staten skal sikre, at adoption kun sker, hvis det er til barnets bedste
- Artikel 22:** Staten skal sørge for, at børn, der er flygtninge får det godt. Staten skal samarbejde med relevante organisationer om at beskytte børn, der er flygtninge
- Artikel 32:** Barnet skal beskyttes mod hårdt og farligt arbejde. Barnet skal være et bestemt antal år, før det må arbejde
- Artikel 33:** Barnet skal beskyttes mod narkotika
- Artikel 34:** Barnet skal beskyttes mod seksuelt misbrug
- Artikel 35:** Staten skal forhindre handel med børn
- Artikel 36:** Børn må ikke udnyttes
- Artikel 37:** Børn må ikke udsættes for tortur og skal have det godt, hvis de er i fængsel
- Artikel 38:** Børn under 15 år skal beskyttes mod krig
- Artikel 39:** Staten skal hjælpe børn, der har været udsat for misbrug eller tortur
- Artikel 40:** I stedet for at straffe unge lovovertrædere, skal staten hjælpe dem

## **BØRNS RET TIL MEDBESTEMMELSE, SOM F.EKS. INDFLYDELSE, DELTAGELSE OG YTRINGSFRIHED:**

**Artikel 12:** Barnet har ret til at have sin egen mening, og den skal respekteres

**Artikel 13:** Barnet har ret til at lære at give udtryk for, hvad det mener

**Artikel 14:** Barnet har ret til selv at bedømme, hvilken Gud det vil tro på

**Artikel 15:** Barnet må medvirke i og starte en forening

**Artikel 30:** Et barn har lov til at have sin egen kultur, religion og  
sit eget sprog

unicef



rettigheds-  
skole

UNICEF Danmark, FN Byen, Marmorvej 51, 2100 København